

Handlingsprogram med økonomiplan og årsbudsjett

for

RINDAL KOMMUNE

2019-22

FORMANNSKAPETS HØRINGSFORSLAG AV 14.11.18

HØRINGSFRIST 04.12.2018

Vedtatt av kommunestyret xx.xx.2018

Innhold

INNLEDNING	4
Rammer og vedtak	4
I juni i år vedtok kommunestyret følgende prosess for budsjettprosessen 2018:	4
Skatt, rammeoverføringer og andre viktige rammevilkår	6
1. Økonomiske oversikter	9
1.1 BUDSJETTSKJEMA 1B - TILDELTE RAMMER PR. ANSVAR/ENHET	11
1.2 Budsjettskjema 2B - investering pr. prosjekt	12
1.3 Tildelte rammer til enhetene - på funksjonsnivå	13
HANDLINGSPROGRAM 2019-2022; OVERORDNET DEL	17
RINDAL - TID TIL Å LEVE	17
Kommuneplanens samfunnsdel	18
Folketallsutvikling	18
Barn og unge	18
Folkehelse	19
Rekruttering til kommunale tjenester	20
Flyktninger	20
Nærings- og samfunnsliv	20
Klima og samfunnssikkerhet	21
Rindal i Trøndelag	22
Kommunestruktur	22
2. Handlingsprogram; detaljert for 4 år	23
Ansvar 100: Politikk og lederteam	24
Ansvar 110: Stab og administrasjon	29
Ansvar 121, 122, 123: Barnehagene	31
1.4 Ansvar 131: Rindal skole	33
Ansvar 140: Kultur	36
Ansvar 151: Nærings- og samfunnsutvikling	39
Ansvar 152: Plan	42
Ansvar 153: Landbruk, kart/oppmåling	44
Ansvar 161: Anlegg	47
Ansvar 162: Bygg og FDV	50
Ansvar 171: Helse- og omsorgstjenesten	53
Ansvar 172: Barnevern	55

Ansvar 173: Helse- og omsorgstjenesten	56
Ansvar 175: NAV Rindal	59
Ansvar: Kirke	61
Ansvar 194: Frivilligsentralen	62
Rådmannens saksframlegg	63

INNLEDNING

Rammer og vedtak

I juni i år vedtok kommunestyret følgende prosess for budsjettprosessen 2018:

Fra	Til	Aktivitet
20. juni		Rammesak i kommunestyret som legger prosess og premisser for budsjett-handlingsprogram- og økonomiplanarbeidet dette året
Før 3. august		Budsjetttrundskriv basert på «rammesaken» i kommunestyret i juni. Og eventuelle presiseringer som rådmannen vil legge inn. Utarbeides av økonomisjef.
3. august	7. september	Budsjettansvarlige/enhetsledere legger inn grunndata: - Framskriver dagens drift og tar inn over seg nødvendige/avklarte endringer <i>Forslag til korrigeringer for å komme innenfor rammen i vedtatt økonomiplan og/eller rammesaken fra kommunestyret i juni.</i> <i>DETTE ER ET KRAV ! (Vil også bli presisert i budsjetttrundskrivet). Det må beskrives konsekvenser.</i> - Endringsønsker drift og investering – i tillegg til det som er gjort for å komme innenfor rammen ovenfor. - Skriver tekstdelen/handlingsprogrammet - Forslag til nedskjæringer/innstramminger etter det kommunestyret og/eller rådmannen bestemmer – (1,5 %)
3. sept	14. sept	Lederteamet har møte med hver enkelt enhetsleder for å diskutere/gå gjennom budsjettet/handlingsprogrammet/økonomiplanen
Før 8. oktober		Rådmannen har et foreløpig handlingsprogram, budsjett og økonomiplan klar.
8. oktober		Rammer fra Staten klare (statsbudsjettet offentliggjøres) LT(lederteamet) samordner budsjettforslagene og handlingsprogrammet fra enhetene og lager forslag til budsjett/økonomiplan på fellesområdet. <i>Et foreløpig 1. utkast til budsjett og økonomiplan foreligger – mest sannsynlig ikke balansert.</i>
15. okt		Rent infomøte der formannskap, gruppeledere, LT, leder driftsstyret og tillitsvalgte deltar. Det skal skapes felles forståelse for rammer og utfordringer – ½ dag.
16. okt		Formannskapet har møte (som ansvarlig for å utarbeide budsjett og økonomiplan) – for å få mer grundig info OG gi sine signaler inn i prosessen.
19. okt		Utvidet ledermøte der enhetslederne får grundig info OG kan gi sine innspill i prosessen
		Rådmannens forslag utarbeides og sendes ut
31. okt		Driftsstyret behandler rådmannens forslag og gir sitt innspill til formannskapet.
1. nov		Formannskapet har arbeidsmøte med en foreløpig behandling av rådmannens forslag. Sak til formannskapet med endelig forslag fra rådmann – Handlingsprogram, budsjett og økonomiplan.

14.nov		Formannskapsmøte. Vedtar Handlingsprogram, budsjett og økonomiplan som skal ut på høring
20.nov		Høringsdokument legges ut til off ettersyn i 14 dager etter bearbeiding i administrasjonen. Eventuelle kommentarer internt i administrasjonen går kun til rådmann.
12. des		Kommunestyremøte

For de fleste enheter ble det i kommunestyret i juni satt de samme økonomiske rammer for budsjettarbeidet som ligger i gjeldende/vedtatte økonomiplan (vedtatt i desember 2017).

Unntak er:

- Bolme barnehage som har fått 650 000 kroner i økt ramme
- Øvre Rindal barnehage som har fått økt ramme med 300 000 kroner
- Skolen som har fått redusert ramme på 600 000 kroner
- Kultur som har fått redusert ramme med 150 000 kroner
- Landbruk og oppmåling som har fått rammen redusert med kr. 200 000.

NB!

Disse «unntakene» er videreført i hele økonomiplanperioden.

Etter dette har så den ovenfor beskrevne prosessen gått etter planen, og det er nå kommet fram til formannskapetets utleggingsforslag/høringsforslag til budsjett 2019 og økonomiplan for 4 år framover. I tillegg er det laget et forslag til handlingsprogram for de neste 4 år.

Taloppsettene i dette heftet er i samsvar med formannskapetets utleggings-/høringsvedtak vedtatt i formannskapetets møte 14.11; - se sidene som kommer etter denne innledningen.

Det er **driftsrammene per ansvar/enhet gitt i budsjettskjema 1B** og investeringstiltakene/(prosjektene) under «**Investeringsprosjekter 2019-2022**» som utgjør det formelle budsjettvedtaket. Under «**tildelte rammer til enhetene – på funksjonsnivå**» er det vist hvordan driftsrammene videre er tenkt fordelt på de forskjellige tjenestene (dette er rådmannens ansvar).

Det endelige budsjettvedtaket i desember vil også inneholde punkt om skattesatser, låneopptak, interkommunale samarbeid og betalingssatser.

Skatt, rammeoverføringer og andre viktige rammevilkår

Disse forholdene er nærmere gjennomgått i rådmannens saksframlegg, som i sin helhet er tatt inn i slutten av dette høringsdokumentet.

Rindal kommune fikk også i år liten økning (i forhold til de fleste andre kommuner) i skatt og rammeoverføringer fra staten.

Dette har sin hovedårsak i utviklingstrekkene i Rindal kommune/rindalssamfunnet. Og det må forventes å være tilfelle også framover ut fra kjente forhold.

Gebyrer og egenbetalinger

De aller fleste gebyrer har ingen økning eller en økning ca. lik antatt lønns- og prisstigning.

Maks-satsen gitt fra sentralt hold vedrørende egenbetalingen i barnehagene følges.

Promillesatsen for eiendomsskatt er uendret.

Lønnsutgifter

En økning på ca. 2,5 % hvert år. Dette er trolig for lavt i forhold til prognosene i Statsbudsjettet og fra SSB.

Pensjon

Det har vært variasjoner på dette de siste årene. Administrasjonen ser ikke grunnlag for å endre det som ligger i økonomiplana på nåværende tidspunkt. Det er bare gjort små justeringer.

Pensjonskostnadene (regnskapsførte) viser da en svak økning framover.

Andre kostnader/ inntekter

Det brukes 2 % prisøkning pr. år på dagens drift.

Rentenivå

Kommunalbankens prognoser er relevant å legge til grunn.

I sommer så det ut som det kunne brukes stabile renteprosenter framover. Nå er Kommunalbankens prognoser en økning i rentene. Rådmannen har lagt inn en økning i rentekostnadene framover, men noe lavere enn Kommunalbankens prognoser.

Avdrag

Det er ingen grunn til å endre dette. Økonomiplanens tall brukes.

Enhetsledernes forslag/innspill

I september kom alle enhetslederne med sine innspill/forslag til budsjett for sin enhet. Disse er nærmere presentert og gjennomgått i rådmannens opprinnelige saksframlegg. Se mot slutten av dette heftet. Der framgår det også at flere enheter har hatt store vanskeligheter med å holde seg innenfor kommunestyrets rammer. Dette gjelder klart de største enhetene; Helse- og omsorg, skole, barnehager og FDV/bygg.

Men også barnevern og NAV har i gjeldende økonomiplan for små rammer.

Det har derfor vært en vanskelig oppgave å fremme et forslag i balanse til budsjett og økonomiplan for den kommende fireårsperioden. Da utfordringa mot slutten av perioden er å finne inndekning for rundt 6-7 millioner kroner, må dette gi seg utslag i et klart redusert tjenestetilbud. Alternativet ville være å øke «egne inntekter» betydelig, og der et det bare ved å øke eiendomsskattesatsen på hus og hytter at det er vesentlige beløp å hente.

For året 2019 er utfordringen noe mindre, men det er krevende å finne rom for flere forholdsvis store etterspurte tidsavgrensa driftsprosjekt/vedlikeholdsprosjekt som ikke kan føres i investeringsbudsjettet.

Behandlinga i driftsstyret og formannskapet

Driftsstyrets behandling framgår av møteboka som er tilknytta rådmannens saksframlegg til møtet 14.11.

AMU og ungdomsrådet sin behandling og vedtak går også fram i saksframstillinga til formannskapet til møtet 14.11; - se mot slutten av dette heftet.

Rådmannens tilråding er grunnlaget for formannskapets innstilling, og møteboka for formannskapets møte 14.11.18 viser alle endringer som er innarbeidet i formannskapets høringsforslag.

Et svakt budsjettopplegg

I si sluttoppsummering i saksframlegget skriver rådmannen:

- Dette er et svakt økonomisk budsjett med et negativt netto driftsresultat på ca 2,7 millioner kroner.
Kommunestyret har satt mål om at netto driftsresultat skal være ca 2 mill kroner i Rindal kommune.
Det er imidlertid verdt å merke seg at om en ser på resultatet **eks driftsprosjekter**(kun for 2019), er det likevel et negativt netto driftsresultat – ca kr. 800 000.
Driftsprosjektene i 2019, som til sammen koster i underkant av 2 millioner kroner, er finansiert ved bruk av fond.
- Budsjettet er så godt som helt fritt for nytiltak/nyutviklingstiltak.
- Det er ikke reell økning på noen av betalingssatsene for kommunale tjenester. Makssats følges for barnehagens foreldrebetaling.
- Promillesatsen for eiendomsskatt beholdes uendret.
- Eiendomsskatt fra næring og kraftproduksjon er beholdt uendret. Dette kan vise seg å være for optimistisk. Vi har ikke fått tallene for 2019 enda.
- De fleste enheter får noe innstramming (mest skole og Helse- og omsorg), men ikke så mye at det ventes å gå utover tjenesteproduksjonen i merkbar grad. Det er ikke behov for å si opp noen fast ansatte.
- Barnehagene gis midler for å kunne ha mulighet til å ta inn barn som har krav på plass i forhold til sentralt regelverk og kommunens vedtekter, men gir ikke mulighet til inntak utover det.
- Det legges inn svært få nye investeringstiltak, og de som legges inn er svært små tiltak.
- Planleggingen av utbyggingen på Rindal Helsetun prioriteres.
- IKT-kostnadene er en del høyere enn tidligere.
- Størrelsen på opptak av nye lån er omtrent det samme beløp som vi nedbetaler på gamle lån

(samlet avdragskostnad).

- Også dette året er ønskene om nye driftstiltak (les: vedlikeholdstiltak på bygg) forholdsvis store.
- Integreringsvirksomheten gir positivt bidrag til netto driftsresultat i 2019. Midler som ikke brukes til denne virksomheten i 2019 settes til fond.

NB! Viktig å merke seg at inntektene (statstilskuddene) vedrørende integrering fremdeles er forholdsvis høye i 2019 og gir positiv virkning på netto driftsresultat.

Dette er ikke tilfelle utover i perioden.

- Likviditeten blir trolig god i hele 2019

ØKONOMIPLANEN – 2019-2022:

- Dette er et svakt økonomisk langtidsopplegg med et netto driftsresultat som er positivt, men langt fra det kommunestyret har satt som mål – ca 2 millioner kroner hvert år – og som «ekspertene» anser som nødvendig for «sunn økonomisk drift».
- For at planen skal være bærekraftig, må regnskapene bli bedre enn budsjettene framover.
- Økonomiplanen er så godt som helt fri for nytiltak/nyutviklingstiltak. Dette er egentlig en nedbygging av virksomheten i en tid der samfunnet og mange andre forhold endres svært raskt.
- IKT- satsingen og kostnadene til dette øker. Det er helt nødvendig og helt i tråd med sentrale føringer.
- Det er ikke reell økning på noen av betalingssatsene for kommunale tjenester – kun regulert med antatt prisstigning.
- Promillesatsen for eiendomsskatt beholdes uendret.
- Inntektssiden fra staten (skatt- og rammeinntekter) er svært nær beholdt fra gjeldende økonomiplan. Det er lagt inn ca 2 % årlig vekst i disse inntektene. Det er omtrent (eller noe over) det som har vært stigningen de siste årene.
- Eiendomsskatten fra næring og kraftproduksjon er stort sett holdt på dagens nivå i perioden. Dette kan fort vise seg å være for optimistisk. Eiendomsskatten er under press.
- Resten av inntektsanslagene vurderes å være realistiske.
- For å balansere økonomiplanen, har rådmannen måttet redusere tjenesteproduksjonen på de fleste områder – særlig på de store enhetene – skole og helse- og omsorg. Også teknisk område er noe redusert.
- Barnevern og NAV har i store deler av perioden fått styrket sine budsjetter pga antatt/dokumentert økt behov.
- Fremdeles avsettes vesentlige midler til å støtte og utvikle næringslivet. Fond er bygd opp til slikt bruk.
- Det betales ned mer på gamle lån enn det tas opp nye lån. Men dette vil klart snu helt i slutten av perioden når vi får tall på investeringsbehov på helsetunet. Tall på dette behovet antas å være klare i løpet av 2019.
- Fondene er stabile.
- Rindal kommune må planlegge for økning i driftskostnader under det som blir gjennomsnittet for kommunene generelt.
- Integreringsvirksomheten av flyktninger «fases ut» i løpet av perioden. I økonomiplanen er det lagt inn tall som går i pluss/minus null på dette området mot slutten av perioden.

For at økonomiplanen skal være bærekraftig, må regnskapene klart bli bedre enn budsjettene i åra framover.

Handlingsprogrammet

Forslaget til handlingsprogram som er tatt inn i dette høringsdokumentet, er oppdatert etter behandlingen i formannskapet.

1. Økonomiske oversikter

Tall i 1000 kroner

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2017	2018- REV	2019	2020	2021	2022
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	9193	8644	8733	8908	9082	9257
Andre salgs- og leieinntekter	21437	22825	22219	22834	23234	23816
Overføringer med krav til motytelse	23310	11380	11662	11662	11684	11690
Rammetilskudd	83209	81650	85200	86900	88600	90400
Andre statlige overføringer	12399	9543	7060	5460	3960	3960
Andre overføringer	1879	2344	2327	2327	2327	2327
Skatt på inntekt og formue	47427	50750	49200	50200	51200	52200
Eiendomsskatt	10943	9900	9700	9700	9700	9700
Andre direkte og indirekte skatter	1470	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	211268	197036	196101	197991	199787	203350
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	114780	113619	109843	110233	110764	112841
Sosiale utgifter	22707	23191	22631	23035	24095	24688
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	32604	31699	30934	29505	29240	30025
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	15453	16121	17122	16711	16741	16891
Overføringer	11387	8138	8989	8884	8909	8959
Avskrivninger	11969	11772	11113	11113	11113	11113
Fordelte utgifter	0	2	-100	-100	-100	-100
Sum driftsutgifter	208899	204542	200532	199381	200762	204418
Brutto driftsresultat	2368	-7507	-4431	-1390	-975	-1067
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	2136	1710	1910	1910	1910	1910
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	550	321	321	321	321	321
Sum eksterne finansinntekter	2686	2031	2231	2231	2231	2231
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	2681	2910	3110	3410	3710	4110
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	7615	7800	8000	8000	8000	8000
Utlån	261	421	521	521	521	521
Sum eksterne finansutgifter	10557	11131	11631	11931	12231	12631
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-7871	-9100	-9400	-9700	-10000	-10400
Motpost avskrivninger	11969	11772	11128	11128	11128	11128
Netto driftsresultat	6466	-4835	-2703	38	153	-339
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	7602	6864	0	0	0	0

Bruk av disposisjonsfond	4300	5717	3026	683	696	712
Bruk av bundne fond	368	1272	1147	1167	1191	1214
Sum bruk av avsetninger	12270	13853	4173	1850	1887	1925
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	9400	7548	0	418	570	116
Avsatt til bundne fond	2471	1470	1470	1470	1470	1470
Sum avsetninger	11872	9018	1470	1888	2040	1586
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	6864	0	0	0	0	0
Budsjettskjema 1A - drift						
Skatt på inntekt og formue	47427	50750	49200	50200	51200	52200
Ordinært rammetilskudd	83209	81650	85200	86900	88600	90400
Skatt på eiendom	10943	9900	9700	9700	9700	9700
Andre direkte eller indirekte skatter	1470	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	12399	9543	7060	5460	3960	3960
Sum frie disponible inntekter	155448	151843	151160	152260	153460	156260
Renteinntekter og utbytte	2136	1710	1910	1910	1910	1910
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	2681	2910	3110	3410	3710	4110
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	7615	7800	8000	8000	8000	8000
Netto finansinnt./utg.	-8161	-9000	-9200	-9500	-9800	-10200
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	9400	7548	0	418	570	116
Til bundne avsetninger	2471	1470	1470	1470	1470	1470
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	7602	6864	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	4300	5717	3026	683	696	712
Bruk av bundne avsetninger	368	1272	1147	1167	1191	1214
Netto avsetninger	398	4835	2703	-38	-153	339

1.1 BUDSJETTSKJEMA 1B - TILDELTE RAMMER PR. ANSVAR/ENHET

		2018	2019	2020	2021	2022	Diff i %
		revidert					2018 til 2022
100	Politikere	5197	6181	7188	8154	8327	60,2
110	Administrasjon	9103	9750	10003	10137	10376	14,0
121	Rindal barnehage	2584	2706	2760	2829	2890	11,8
122	Bolme barnehage	7390	7715	7686	7875	8040	8,8
123	Øvre Rindal barnehage	3849	4111	4018	4124	4216	9,5
131	Rindal skole	21964	20898	21290	21361	21830	-0,6
140	Kultur	3500	3813	3860	3848	3906	11,6
152	Plan	1360	971	981	994	1005	-26,1
153	Landbruk	2028	2117	2226	2260	2282	12,5
161	Anlegg	2578	2736	2566	2601	2689	4,3
162	Bygg	18926	19118	17803	17147	17360	-8,3
171	Helse- og familieenheten	8584	8976	9055	9222	9370	9,2
172	Barnevern	4470	5050	4550	4600	4700	5,1
173	Helse og omsorg	57307	55783	55633	56437	57583	0,5
175	NAV	1568	1740	1652	1568	1582	0,9
194	Frivilligsentralen	400	407	409	409	411	2,8
	SUM enheter	150808	152072	151680	153566	156567	3,8
190	Fellesfunksjoner		-152072	-151682	-153566	-156567	

Prosentøkningen gitt i siste kolonne kan gi et feil bilde på de mindre enhetene der små beløp kan gi store prosentutslag. Men på de store enhetene gir tabellen et riktig bilde.

1.2 Budsjettskjema 2B - investering pr. prosjekt

INVESTERINGSPROGRAM (prosjekter) 2019 -2022:

Tall i 1000 kroner:

		2019	2020	2021	2022
Fra Økonomiplana:	Nummer				
Inv. i samsvar med IT-plan	12021	500	500	500	500 ny
Låsesystem/kortsystem	13036	100	0	0	
Egenkapitalinnskudd(KLP)	18033	700	700	700	900 ny
Planlegging utbygging RIH(helsetunet)	26106	500	500	1000	
Trafikksikkerhetstiltak	33322	1)	300	1)	
Asfalt veger	33353	2)	500	500	
Brannbil ca 2020	33911			5000	
Tilknytning avløp Løfald	35352	500			
Nye investeringer:					
Ombygging/ny brannstasjon i Mørelinjebygget		3 400			
Utskifting av bil(er) i Bo- og miljøtjenesten		350			400
Trappeheis kommunehus II – fra 1. etg og opp i 2. etg.		500			
Ny tankbil til brannvesenet.				1000	
AVANT/Traktor til allsidig bruk på kirkegårdene			440		
Tilknytning vann og avløp Brønstadøyan industriområde		1 700			
Bygg Helsetunet				3)stor sum avklares i 2019	stor sum avklares i 2019
SUM		8250	2940	8700	1800
Finansiering:					
Salg tomter		-400	-400	-400	-400
Mva- kompensasjon		-1 100	-430	-1600	-180
Lån		-6750	-2 110	-6 700	-1 220
SUM finansiering		8250	2940	8700	1800

KOMMENTARER:

1) Årlige beløp på kr. 100 000 er samlet til ett beløp på kr. 300 000.

2) Beløpet som var satt opp her er flyttet fram til 2018.

3)Kommunestyret er klar over at det skal investeres vesentlige summer innenfor bygg på Helsetunet fra 2021 og framover. Antatte beløp avklares mer i løpet av 2019.

Investeringsprogrammet er meget moderat i årene fram til 2021/22. Men da blir det trolig en meget stor investering innen Helse- og omsorg.

1.3 Tildelte rammer til enhetene - på funksjonsnivå

(Dette er rådmannens ansvar).

		2019	2020	2021	2022
Ansvar:	100 Politikere				
1000	FOLKEVALGTE STYRINGSORGANER	1419	1104	1129	1156
1001	STØTTE POLITISKE PARTIER	20	20	20	20
1005	ORDFØRER	1156	1179	1206	1232
1007	KOMMUNE,-FYLKESTINGS. OG ST.V	100	100	100	100
1100	KONTROLL OG REVISJON	700	700	700	700
1201	Lederteamet	4366	4452	4543	4640
1205	Innvandrerhjelp	2020	1633	855	870
1206	KURS/OPPLÆRING	500	500	600	610
8500	Statstilskudd flyktninger	-4100	-2500	-1000	-1000
	Sum ansvar: 100 Politikere	6181	7188	8154	8327
Ansvar:	110 Administrasjon				
1200	ADMINISTRASJON/STAB	6648	6752	6762	6877
1208	IT-TJENESTER	3102	3251	3375	3499
	Sum ansvar: 110 Administrasjon	9750	10003	10137	10376
Ansvar:	121 Rindal barnehage				
2011	FØRSKOLE, RINDAL	2437	2486	2548	2603
2111	STYRKET BARNEHAGETILB. RINDAL	264	269	276	282
2211	FØRSKOLELOKALER, RINDAL	5	5	5	5
	Sum ansvar: 121 Rindal barnehage	2706	2760	2829	2890
Ansvar:	122 Bolme barnehage				
2012	FØRSKOLE, BOLME	7715	7686	7875	8040
	Sum ansvar: 122 Bolme barnehage	7715	7686	7875	8040
Ansvar:	123 Øvre Rindal barnehage				
2013	FØRSKOLE, ØVRE RINDAL	3840	3742	3841	3927
2113	STYRKET BARNEHAGETILB. ØVRE RINDAL	271	276	283	289
	Sum ansvar: 123 Øvre Rindal barnehage	4111	4018	4124	4216
Ansvar:	131 Rindal skole				
2021	GRUNNSKOLE, RINDAL	18201	18510	18533	18939
2135	Voksenopplæring	167	200	226	263
2151	SKOLEFRITID, RINDAL	1367	1394	1392	1388
2221	SKOLELOKALER RINDAL	298	304	310	318
2231	SKOLESKYSS RINDAL	865	882	900	923
	Sum ansvar: 131 Rindal skole	20898	21290	21361	21830
Ansvar:	140 Kultur				

2310	ANNET BARNE- OG UNGDOMSARBEID	55	56	57	58
2311	UNGDOMSRÅDET	239	242	246	249
3700	FOLKEBIBLIOTEK	860	873	889	904
3730	KINOER	238	246	255	265
3750	MUSEER	372	376	380	386
3770	KUNSTFORMIDLING	42	42	43	43
3800	IDRETT	266	266	266	266
3830	KULTURSKOLE	840	840	770	770
3850	ØVRIGE KULTURFORMÅL	34	34	35	35
3855	KULTURADMINISTRASJON	837	853	873	892
3860	RINDALSHUSET	-34	-32	-28	-25
3920	ANDRE KIRKELIGE FORMÅL	64	64	64	64
	Sum ansvar: 140 Kultur	3813	3860	3848	3906
Ansvar:	152 Plan				
3010	PLANSAKSBEHANDLING	711	721	734	745
3350	REKREASJON I TETTSTED	260	260	260	260
	Sum ansvar: 152 Plan	971	981	994	1005
Ansvar:	153 Landbruk				
3031	KART OG OPPMÅLING (fra 2011)	242	319	333	327
3259	PRIVATE VEIER	200	200	200	200
3290	LANDBRUKSKONTORET	1625	1657	1677	1705
3294	Veterinærvakt	50	50	50	50
	Sum ansvar: 153 Landbruk	2117	2226	2260	2282
Ansvar:	161 Anlegg				
3330	KOMMUNALE VEIER	2683	2704	2747	2800
3333	VEILYS	241	247	253	260
3400	PRODUKSJON AV VANN	1945	1963	1982	2004
3450	DISTRIBUSJON AV VANN	-1366	-1632	-1694	-1707
3500	AVLØPSRENSING	1759	1785	1815	1847
3530	AVLØP	-2567	-2542	-2544	-2556
3570	BEH. OG GJENVINNING AVFALL	36	36	36	36
3930	KIRKEGÅRDER	5	5	5	5
	Sum ansvar: 161 Anlegg	2736	2566	2601	2689
Ansvar:	162 Bygg				
1300	ADM. LOKALER	718	380	194	110
1906	RENHOLD	5077	5179	5304	5417

2210	FØRSKOLE FELLES	1066	1606	1022	1040
2220	SKOLELOKALER FELLES	4904	3336	3372	3410
2610	RINDAL HELSETUN, DRIFT LOKALER	3550	3591	3644	3757
2650	KOMMUNALE BOLIGER	-1574	-1633	-1690	-1733
3020	BYGGE OG DELESAKSBEHANDLING	543	547	553	558
3252	FDV NÆRINGSBYGG	321	318	315	315
3380	FEIERVESEN	88	90	73	52
3390	BRANNVERN	2158	2195	2239	2279
3751	MUSEER - FDV	726	733	740	747
3862	FDV RINDALSHUSET	1311	1228	1144	1164
3905	KIRKEBYGG	230	235	239	245
	Sum ansvar: 162 Bygg	19118	17803	17147	17360
Ansvar:	171 Helse- og familieenheten				
2320	HELSEFOREBYGGING BARN	1259	1290	1329	1364
2330	FOREBYGG.ARB. HELSE/SOSIAL	104	104	104	104
2331	BEDRIFTSHELSETJENESTE	130	130	130	130
2334	FOLKEHELSEARBEID	322	328	336	344
2347	AKTIVITETER ELDRE/FUNKSJONSH (FRA 2011)	176	179	183	186
2348	SOSIALE TJ. PSYKISK UTVH (fra 2011)	37	38	39	39
2410	DIAGNOSE, BEHANDLING, REHAB. H	4403	4443	4498	4546
2414	TERAPI - OMSORG (tidl 2413)	1095	1064	1088	1109
2543	OMSORGSØNN (fra 2011)	180	184	188	192
2548	PSYKISK HELSEARBEID (fra 2011)	1270	1295	1327	1355
	Sum ansvar: 171 Helse- og familieenheten	8976	9055	9222	9370
Ansvar:	172 Barnevern				
2440	BARNEVERN TJENESTE	1650	1650	1700	1800
2510	BARNEVERNSTILTAK I FAMILIEN	400	400	400	400
2520	BARNEVERNSTILTAK UTENF. FAMILIEN	3000	2500	2500	2500
	Sum ansvar: 172 Barnevern	5050	4550	4600	4700
Ansvar:	173 Helse og omsorg				
1204	ADM. PLEIE/OMSORG	1346	1377	1415	1450
2344	LITJTUNET, TJENESTER SOS.	1106	1108	1110	1113

2530	RINDAL HELSETUN	27443	26712	26787	27279
2535	Kjøkken helsetun	1731	1766	1813	1863
2540	HJEMMESYKEPLEIEN	10166	10361	10604	10821
2545	HJEMMEHJELP	2562	2613	2679	2736
2546	LITJTUNET	10576	10843	11175	11468
2560	AKUTTHJELP HELSE OG SOSIAL	853	853	853	853
	Sum ansvar: 173 Helse og omsorg	55783	55633	56437	57583
Ansvar:	175 NAV				
2332	EDRUSKAPSARBEID	30	29	29	28
2420	RÅD, VEIL. SOSIALKONTORET	955	968	984	998
2760	KVALIFISERINGSPROGRAM (KVP)	250	300	200	200
2810	ØKONOMISK SOSIALHJELP	505	355	355	355
	Sum ansvar: 175 NAV	1740	1652	1568	1582
Ansvar:	190 Fellesfunksjoner				
1700	ÅRETS PREMIEAVVIK	-7550	-7750	-7750	-7760
1710	AMORTISERING TIDL. ÅRS PREMIEAVVIK	2760	2815	3190	3190
1800	FELLES KOMMUNEN	525	437	400	412
1990	TILLEGGSBEVILGNINGER	1000	1000	1000	1000
3210	SALG KONSESJONSKRAFT	-1250	-1049	-1048	-1247
3900	KIRKELIG ADMINISTRASJON	2030	2075	2100	2150
8000	SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-58900	-59900	-60900	-61900
8400	STATLIGE RAMMETILSKUDD	-86700	-88400	-90100	-91900
8600	AVSKRIVNINGER	-11128	-11128	-11128	-11128
8700	RENTER, LÅN, TILSKUDD	9500	9800	10100	10500
8800	INTERNE FINANSTRANSAKSJ.	-2359	418	570	116
	Sum ansvar: 190 Fellesfunksjoner	-152072	-151682	-153566	-156567
Ansvar:	194 Frivilligsentralen				
2345	FRIVILLIGHETSSENTRAL	407	409	409	411
	Sum ansvar: 194 Frivilligsentralen	407	409	409	411
	TOTALT	0	0	0	0

HANDLINGSPROGRAM 2019-2022; OVERORDNET DEL

RINDAL - TID TIL Å LEVE

Visjonen «Rindal – tid til å leve» ble i sin tid skapt i samråd og samarbeid med det lokale næringslivet. Utgangspunktet har vært at innbyggertallet er viktig for å opprettholde både kommunal tjenesteyting, næringsaktivitet og kultur-/fritidsaktiviteter. Stedets attraktivitet med positiv tettstedsutvikling og gode boligtilbud anses som viktig for å få flere innbyggere. Visjonen har vært ledestjerne for arbeidet med kommuneplanens arealdel som ble vedtatt i 2013. Visjonen ligger også til grunn for arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel angir innenfor ni områder utfordringer, mål og strategier for Rindal kommune fram mot 2028.

Punktene «dette vil vi gjøre» skal være en tydelig rettesnor for arbeidet i de ulike sektorer og for de temaer/områder der det er behov for mer detaljert planlegging, herunder for økonomiplan og handlingsdel.

Nærmere prioritering og detaljering av arbeidet for å nå målene, skjer i det årlige arbeidet med økonomiplan og handlingsdel.

Folketallsutvikling

Utfordring:

- Befolkningsutviklinga i Rindal er preget av usikkerhet. Befolkningsgrunnlaget har vesentlig betydning for hva slags tjenestetilbud, nærings- og aktivitetstilbud som kan tilbys. For at bygda skal være livskraftig framover, må vi opprettholde eller øke folketallet.

Mål:

- Folketallet øker i Rindal.
- Folk trives her.
- Bygda har et godt omdømme.

Dette vil vi gjøre:

- For at Rindalssamfunnet skal være livskraftig, arbeider vi aktivt med både bosetting av flyktninger/innvandrere, tilflyttingsarbeid og næringsutvikling.
- Vi satser videre på bolyst og tettstedsutvikling med trygge omgivelser, variert kulturtilbud og gode opplevelser.
- Vi viderefører omdømmearbeidet «Tid til å leve», og bruker det kompakte sentrumsområdet (5-minutter til alt) aktivt i markedsføring av Rindal som bokommune.
- Vi arbeider for et variert boligtilbud tilpasset alle grupper.

Barn og unge

Utfordring:

- Det er stort sett bra å være ung i Rindal. Ungdommene er mer fornøyd med foreldrene, vennene, skolen, nærmiljøet, helsa si og deltar på organiserte fritidsaktiviteter enn landsgjennomsnittet. Gjennomføringsgraden i videregående opplæring er også høy. Vi vet likevel at mobbing og andre krenkelser skjer. Å følge med på, undersøke og sette inn egnede tiltak ved digitale krenkelser og mobbing er krevende. Lukkede grupper, språk og kulturelle koder gjør at innholdet i utvekslinger på nett kan være vanskelig tilgjengelig for voksne.

Mål:

- Rindal er et godt sted å bo for barn og unge.
- Flere unge flytter heim til Rindal etter endt utdanning.
- Mange deltar i idrett, organisasjonsarbeid og andre fritidsaktiviteter.

- Økt deltakelse i kulturskolen, særlig innenfor musikk og billedkunst.

Dette vil vi gjøre:

- Gjennom deltakelse i Udir-prosjektet «inkluderende barnehage- og skolemiljø» arbeider vi for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehager og skole.
- Hensynet til *barnets beste* skal være grunnleggende for handlinger som angår barn og unge. Vi sikrer at barn og unge får si sin mening i saker som vedrører dem, og at meningene blir tillagt vekt.
- Vi viderefører holdningsskapende arbeid som tiltak mot rusmiddelbruk.
- Vi tilbyr varierte fritidsaktiviteter og uformelle og trygge møteplasser for alle, spesielt for ungdom, gjerne i samarbeid med frivilligheten.
- Vi øker bredden i kulturskoletilbudet.
- Vi gir ungdom positive holdninger til bygda gjennom skoleåra og gjennomfører tiltak som stimulerer til heimflytting.

Folkehelse

Utfordringer:

- Eldre aleneboende på bygda kan oppleve ensomhet og ha helseutfordringer som følger av inaktivitet.
- Forekomsten av muskel- og skjelettsykdommer er langt høyere i Rindal enn på fylkes- og landsbasis. Disse lidelsene er en viktig årsak til redusert helse og livskvalitet og er en av de vanligste årsakene til sykefravær og uføretrygd.
- Henvisninger til psykiske helsetjenester har økt en del de siste åra. Rindal kommune har relativt lite ressurser til forebyggende arbeid innen psykisk helse.

Mål:

- Innbyggerne føler tilhørighet til et fellesskap, både i jobb og på fritida.
- Rindalingene har god helse.
- Det ligger godt til rette for at eldre kan være aktive i Rindal.

Dette vil vi gjøre:

- Vi arbeider med forebyggende og helsefremmende tiltak som retter seg mot hele befolkninga for å redusere behov for behandling av sykdom hos den enkelte.
- Å skaffe seg utdanning og delta i arbeidslivet bidrar til å utjevne sosiale helseforskjeller i samfunnet. Arbeidsplasser for ungdom, også sommerjobber, er særlig viktig. Vi arbeider for å skape en kommune det er godt å bo og arbeide i ved at innbyggerne føler tilhørighet og fellesskap.
- Vi legger vekt på brukermedvirkning som en del av arbeidet for å forbedre helse- og omsorgstjenestene.
- Vi informerer godt om de ulike helse- og omsorgstilbuda, slik at forebyggende tiltak når de rette gruppene og det blir enkelt å søke helsehjelp.
- Vi legger til rette for frivillig arbeid knyttet til tilrettelegging for fysisk aktivitet.

Rekruttering til kommunale tjenester

Utfordringer:

- Tilgangen til nøkkelpersonell i tjenesteproduksjonen kan bli vanskelig.
- Stor økning av antall eldre og flere spesialiserte oppgaver for kommunene i hele landet vil kunne føre til rekrutteringsproblemer innen helse og omsorg.

Mål:

- Tjenestene som Rindal kommune leverer, er bemannet med personer med rett fagkompetanse.

Dette vil vi gjøre:

- Vi har en bevisst rekrutteringspolitikk til kommunal tjenesteyting og følger situasjonen nøye, særlig innen helse- og omsorgstjenestene.
- Å benytte «rett person på rett plass» og rekruttere riktig kompetanse blir avgjørende for disse tjenestene.

Flyktninger

Utfordringer:

- Rindal har tatt imot om lag 40 flyktninger i åra etter 2014. Det er uklart hvor mange nye vi vil få forespørsel om å bosette i framtida, og hvor mange av dem som kom hit, som blir boende.
- Språkbarrierer og kulturforskjeller gjør integreringen av innvandrerne i Rindal utfordrende.
- Oppfølging av barn i minoritetsspråklige familier krever spesiell kompetanse, som det kan være krevende for Rindal kommune å etablere.

Mål:

- Flyktningene integreres godt i samfunns- og arbeidslivet i bygda.
- Flest mulig av flyktningene som kommer til Rindal, bosetter seg fast her.

Dette vil vi gjøre:

- Vi gir hjelp til etablering i egen bolig og følger opp flyktningene for at de skal få god samfunnsforståelse, godt språk og god helse.
- Vi bidrar til å etablere positive holdninger i næringslivet, i lokalsamfunnet og blant frivillige.
- Vi sørger for å ha god kompetanse i kommuneorganisasjonen.

Nærings- og samfunnsliv

Utfordringer:

- Nærings- og samfunnslivet i Rindal kan oppleves som sårbart. Næringslivet har utfordringer med å holde tritt med den økende konkurransen. Det kan være vanskelig å få tak i personer med tilstrekkelig kompetanse og som blir værende i bygda.
- Det er underskudd på arbeidsplasser i Rindal, og det kan være utfordrende å få folk til å ville bosette seg her varig som pendlere.
- Kommunikasjoner som er viktige for samhandling i en større region, er ikke av tidsmessig standard.

Mål:

- Verdiskaping og vekst – både når det gjelder innbyggere, næringsliv og livskvalitet.
- Samarbeid mellom alle aktører som ønsker ei god utvikling for bygda.

- Gode kommunikasjoner for alle.

Dette vil vi gjøre:

- Vi gjennomfører tiltaka i næringsplanen fra 2017.
- Vi viderefører omdømmearbeidet «Tid til å leve» i samarbeid med mange lokale aktører.
- Vi gir støtte til nyetableringer og utvikling i det lokale næringslivet og sørger for at det finnes attraktive lokaler og arealer.
- Vi arbeider for gode kommunikasjoner til beste for næringsliv, pendlere, skoleelever og alle andre. Bygdas viktigste transportårer (fv. 65 og fv. 701/700) har til dels dårlig framkommelighet og flere farlige punkter/strekninger som må forbedres, særlig for å kunne brukes av lange kjøretøyer.
- Vi arbeider for at innbyggerne og bedriftene skal ha tilgang til tilfredsstillende bredbånds- og teletjenester.
- Vi arbeider for økt aktivitetsnivå og nødvendig omstilling innen næringslivet. Dette gjelder også for tjenesteyting, organisasjonsliv, opplevelser og kultur.
- Vi etablerer ei tjenlig ansvarsfordeling mellom kommunen som tilrettelegger, Rindal næringsforum som interesseorganisasjon og enkeltbedrifter som ansvarlige for egen aktivitet og økonomi.
- Vi legger til rette for tidsaktuelle aktiviteter og tilbud gjennom samarbeid med frivilligheten og frivilligsentralen.
- Vi arbeider for en samfunnsaktiv skole med elevbedrifter og vil gjerne innarbeide en kultur for å identifisere og ta vare på ildsjeler og gründere.
- Vi samarbeider med "Høttrindalinger" som bidrar til økt aktivitet, handel og verdiskaping.

Klima og samfunnssikkerhet

Utfordring:

- Utslipp av klimagasser fører til økning av den globale gjennomsnittstemperaturen, og konsekvensene av dette kan bli alvorlige, både for menneskene og naturen. Vi ser også i Norge allerede en tendens med mer ekstremvær og hendelser som ras/skred, tørke og flom.

Mål:

- Bidra til reduksjon av klimagassutslipp på områder der vi har forutsetninger for det.
- Sikre at utbygging og utvikling tar hensyn til de utfordringer naturen har gitt.
- Rindal skal ha et plan- og styringssystem som ivaretar befolkningen, kritiske samfunnsfunksjoner og næringslivets behov for sikkerhet og trygghet ved å redusere sannsynlighet for at uønskede hendelser forekommer gjennom god forebygging.
- Rindal skal ha en forberedt og øvet kriseorganisasjon for å redusere konsekvensene for befolkningen dersom vi utsettes for en uønsket hendelse.
- Rindal skal samarbeide med eksterne aktører for å styrke samfunnssikkerheten.
- Rindals arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap skal være lærende og i kontinuerlig utvikling. (flere av måla er henta fra helhetlig ROS)

Dette vil vi gjøre:

- Som planmyndighet er vi bevisste på hvordan arealbruk påvirker transportbehov.
- Vi legger kunnskap om risiko- og sårbarhetsforhold til grunn for all arealplanlegging som legger opp til utbygging, samt for tillatelser etter Plan- og bygningsloven.
- Vi arbeider med å finne rollen vår i arbeidet for mer klimavennlige løsninger og å tilpasse kommunes virksomhet til klimaendringer.

- Vi arbeider sammen med andre for økt aktsomhet og kunnskap om klima og samfunnssikkerhetsspørsmål.

Rindal i Trøndelag

Utfordring:

- Overføring av Rindal fra Møre og Romsdal til Trøndelag krever mange praktiske tilpasninger og en ekstra innsats for å bli godt integrert der. Dette gjelder både for kommuneorganisasjonen og det sivile samfunnet i bygda.

Mål:

- Rindal blir så fort som mulig en fullverdig og integrert del av Trøndelag.

Dette vil vi gjøre:

- Kommunen og bygda for øvrig tar en aktiv rolle i å vise seg fram og bygge nettverk i Trøndelag, samtidig som vi bevarer gode relasjoner til samarbeidspartnere på Nordmøre.
- Vi arbeider for at ungdom fra Rindal fortsatt får full tilgang til videregående skole i Surnadal.
- Vi arbeider for å komme inn under St Olavs Hospital også for det psykiske helsevernet.
- Vi løser velferdsoppgaver og tjenesteproduksjon i samarbeid med andre kommuner der vi ser at det gir de beste tjenestene til innbyggerne.
- Etter hvert vil vi trappe ned omfanget av ordninger på Nordmøre og konsentrere oss om å få til tjenlige løsninger med Orkland eller større deler av Trøndelag.
- Godt innarbeidede ordninger med Surnadal og andre nabokommuner på indre Nordmøre kan likevel fortsette når dette gir de beste tjenestene.
- Vi sørger for god informasjon til innbyggere, folkevalgte og ansatte gjennom hele prosessen.

Kommunestruktur

Utfordringer:

- Rindal kommune har vært en velstyrt kommune som har utført sine oppgaver godt. Men demografiske utfordringer og dårligere økonomiske rammebetingelser i framtida kan gjøre det mer krevende å levere gode nok tjenester.
- Stortingsvedtak om kommuneproposisjonen og stadige signaler fra regjeringa tyder på at presset for sammenslåing av kommuner vil vedvare.
- Uavhengig av resultat av kommunereformen vil det fortsatt være behov for interkommunale samarbeid på mange områder, til dels samarbeid som omfatter mange kommuner.

Mål:

- Vedtak som er gjort, blir respektert.
- Rindal består som egen kommune så lenge det er mulig å levere gode nok tjenester på den måten.

Dette vil vi gjøre:

- Vi setter alt inn på å levere gode nok tjenester, for dermed å kunne bestå som egen kommune.
- Vi vil utvikle og bevare gode relasjoner til nabokommuner, særlig til nye Orkland.
- Vi vil arbeide mot bruk av tvang og for at det heller skal finnes gulrøtter for frivillig sammenslåing mellom kommuner.
- Vi vil bruke interkommunalt samarbeid som alternativ til sammenslåing.
- Vi ønsker å ha god folkevalgt styring av interkommunale samarbeid.

2. Handlingsprogram; detaljert for 4 år

Ansvar 100: Politikk og lederteam

Ansaret omfatter

- Kommunestyret og kommunens nemnders drift og aktiviteter
- Ordfører
- Rådmannsfunksjonen og lederteam – 4 årsverk (1 årsverk er budsjettet på fagområdene)
- Kontrollutvalg og revisjon
- Valg
- Flyktningarbeid – koordineringsdelen/integreringsarbeid

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

1000	Folkevalgte styringsorganer	1201	Lederteamet
1001	Støtte politiske partier	1205	Innvandrerhjelp
1005	Ordfører	1206	Kurs og opplæring
1007	Valg	8500	Integreringstilskudd
1100	Kontroll og revisjon	1207/08	Sentral IKT

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Rindal kommune skal ha en helhetlig og ansvarlig økonomistyring				
Netto driftsresultat skal være minimum 1 % av brutto driftsinntekter	x	x	x	x
Eiendomsskatten skal ligge på et forsvarlig nivå	x	x	x	x
Det foretas en grundig gjennomgang av driftsnivået på alle områder i kommunen		x		
Full gjennomgang av ledelsesstrukturen med sikte på å få færre ledere både på enhetsnivå (teknisk, landbruk, næring og plan) og på avdelingsnivå (bygg, renhold og anlegg)	x			

Politikerne skal være synlige i lokalmiljøet				
Delta i møter med næringsliv og organisasjoner	x	x	x	x
Være synlige og delta i politisk debatt på Trollheimsporten og andre lokale og regionale medier	x	x	x	x
Legge til rette for engasjement og deltakelse i kommunevalget	x			

Kommunikasjonen med nabokommunene skal være god				
Offensiv holdning til dialog og samarbeid med nabokommuner i og utenfor regionrådet	x	x	x	x
Avklare og tilpasse interkommunale samarbeid med ny fylkestilhørighet	x			
Avklare framtidig regionrådstilknytning	x			
Arbeide aktivt i en lederrolle for opprusting og evt omklassifisering av FV 65	x	x	x	

Politisk arbeid for gode kommunale tjenester og utvikling av lokalsamfunnet				
Åpne politiske prosesser for gode tjenestetilbud	x	x	x	x
Aktiv politisk deltakelse i nærings- og samfunnsutviklingsarbeid	x	x	x	x
Kommunestyrets rolle som arbeidsgiver forbedres og styrkes	x			
Gjennomgang og evaluering av delegasjonsreglementet/arbeidsoppgaver med sikte på å gjøre politisk arbeid mer interessant	x			
Gjennomgang av politikergodtgjørelsene	x			
Integrere flyktninger som bosetter seg i Rindal, arbeide for å bosette nye flyktninger	x	x	x	x
Arbeide for valgfrihet for videregående skoletilbud her ved fylkesgrensa	x	x		
Arbeide for tilknytning til St Olavs Hospital HF også innenfor psykisk helse.	x	x		

Aktiv tilnærming til Trøndelag, som egen kommune				
Innta en aktiv rolle i å vise oss fram og bygge nettverk i Trøndelag, samtidig som vi bevarer gode relasjoner til samarbeidspartnere på Nordmøre	x	x	x	x
Etter hvert trappe ned omfanget av ordninger på Nordmøre og konsentrere oss om å få til tjenlige løsninger med Orkland eller større deler av Trøndelag	x	x	x	x
Godt innarbeidede ordninger med Surnadal og andre nabokommuner på indre Nordmøre kan likevel fortsette når dette gir de beste tjenestene	x	x	x	x
Sørge for god informasjon til innbyggere, folkevalgte og ansatte gjennom hele prosessen	x	x	x	x
Sette alt inn på å levere gode nok tjenester, for dermed å kunne bestå som egen kommune	x	x	x	x
Arbeide mot bruk av tvang og for at det heller skal finnes gulrøtter for frivillig sammenslåing mellom kommuner	x	x	x	x
Bruke interkommunalt samarbeid med god folkevalgt styring som alternativ til kommunesammenslåing	x	x	x	x

Folkehelse skal vises i alt vi gjør				
Folkehelseperspektiver tas inn i alt planarbeid	x	x	x	x

Kvaliteten på tjenestene skal sikres ved nok og riktig kompetanse				
Jobbe offensivt for å rekruttere og beholde nok og riktig kompetanse til alle enheter	x	x	x	x
Underrepresentert kjønn oppfordres til å søke på utlyste stillinger	x	x	x	x
Ledige stillinger for læring lyses ut årlig	x	x	x	x
Stipend for studenter som tar utdanning innen kritiske fagområder lyses ut – og evalueres sist i perioden	x	x		
Arbeid med ny arbeidsgiverstrategi planlegges og settes i gang	x	x		
Lederopplæring gjennomføres, øves og følges opp	x	x		
Arbeide for at Rindal fortsatt skal ha tannhelsetjeneste	x			
Være aktiv opp mot desentralisert sykepleieutdanning	x	x	x	

Sørge for gode og tilgjengelige digitale tjenester, det styrker dialogen med innbyggere og næringsliv og gir gode lokalsamfunn				
Ivareta overordnet ansvar for IKT og digitalisering i Rindal kommune.	x	x	x	x
Presentere saker i IKT-utvalget.	x	x	x	x
IKT-plan med prioriterte tiltak som gir målbare effekter.	x			

Bidra til effektivisering av arbeidsprosesser				
Bruke standardiserte løsninger som tilbys fra IKT Orkide. Fokus på mulighetsrommet for utvikling av arbeidsprosesser i stedet for på de tekniske løsningene.	x	x	x	x
Sørge for god opplæring av brukere, oppfordre til å delta på webinar.	x	x	x	x
Delta aktivt i IKT Orkide sine faggrupper, ta aktiv del i erfaringsutveksling og kompetanseutvikling.	x	x	x	x
Gjennomføre aktiviteter for å stabilisere nettverket for alle enheter.	x			

GDPR – ivareta krav til informasjonssikkerhet i våre fagsystemer				
Gjennomføre aktiviteter for utarbeiding protokoller og ROS-analyser for alle fagsystemer	x	x		

Tilby digitale tjenester for innbyggere og næringsliv				
Delta aktivt i faggruppe for portal hos IKT-Orkide.	x	x	x	x

Innkjøp – og innkjøpsrutiner skal være effektive og i henhold til lov- og regelverk				
E-handel skal være førstevalg ved innkjøp	x	x	x	
50 % av alle innkjøp skal være gjort på e-handel	x	x		
Kommunen skal bruke offentlige anbud til å stille krav om ryddige arbeidsvilkår og bruk av faglærte	x	x	x	

Rindal kommune skal jobbe for et godt arbeidsmiljø, styrket jobbnærvær, forebygge og redusere sykefraværet og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet				
Ny handlingsplan for IA-arbeidet – i tråd med nasjonal evaluering	x			
Invitere til samlinger med ledere, verneombud og tillitsvalgte for å bygge kunnskap og kollektive kulturer	x	x	x	x
Etiske retningslinjer for Rindal kommune revideres	x			

God involvering i omstillingsprosesser				
Involvere vernetjenesten og tillitsvalgte i forkant ved omstilling og nedskjæringer i enhetene	x	x	x	x
Følge opp rutine for "kartlegging av arbeidsmiljøkonsekvenser i forkant av endring og omstilling i organisasjonen"	x	x	x	x

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Brutto driftsutgifter til politisk styring og kontroll i % av totale brutto driftsutgifter	1,6	1,5	1,2	0,7
Brutto driftsutgifter til politisk styring pr. innbygger - kroner	1 560	1 577	1094	554
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	5,0	3,2	3,0	3,7
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	72,3	71,9	77,4	84,5

Ansvar 110: Stab og administrasjon

Answaret omfatter

- Økonomi
- Lønn
- Post og arkiv
- Politisk sekretariat
- Kundemottak
- 5,5 årsverk

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansvaret

1200	Administrasjon/stab
------	---------------------

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Digitalisering av administrative tjenester gjennom å tilby gode, nyttige og brukervennlige løsninger				
Ta i bruk digital signatur	x			
Ivareta krav til informasjonssikkerhet og GDPR innen våre fagområder.	x	x		
Sanering av gamle administrative rutiner, der nye løsninger er etablert.	x	x		
Utvide bruken av digitale løsninger for intern og ekstern skjemaflut.	x	x	x	x
Vurdere ulike løsninger for dokumentlagring, og integrasjon mellom ulike systemer knyttet til Stabens virkeområde.	x	x		
Evaluerer av resultater av digitaliseringsarbeidet i Rindal kommune.	x	x	x	x
Følge opp innføringen av digitale sykemeldinger, og bidra til at håndteringen av sykelønn og refusjoner i størst mulig grad automatiseres.	x			

Utvikle administrative tjenester av god kvalitet				
Videreføre kommunens omdømmearbeid i møte med den enkelte innbygger og ansatt, og gjennom leveranse av gode tjenester.	x	x	x	x
Gjennomføre innføring av nytt arkivsystem i kommunen.	x	x		
Oppdatere arkivplanen for Rindal kommune	x	x		

Flytting, rydding og oppordning av eldre arkiv. Vurdere kassasjon og deponering.	x	x	x	x
Utvikle gode arbeids- og kontrollrutiner for alle våre tjenester, og evaluering stabens virksomhet sammen med økonomisjef.	x			
Videreføre og utvikle eksisterende faglige samarbeid internt i kommunen og på tvers av kommunegrenser.	x	x	x	x
Sikre at enhetens ansatte får nødvendig opplæring for å fylle sine funksjoner.	x	x	x	x

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Brutto driftsutgifter til administrasjon i % av totale brutto driftsutgifter	6,9%	6,5%	6,0%	4,7%
Brutto driftsutgifter til administrasjon pr. innbygger - kroner	7 027	6 871	5 775	3 870

Ansvar 121, 122, 123: Barnehagene

Ansaret omfatter

- Bolme barnehage 4,33 avdelinger
- Rindal barnehage 1,33 avdeling
- Øvre Rindal barnehage 2,33 avdelinger
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- Fellesfunksjoner barnehage

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

121	Rindal barnehage	2011	Rindal barnehage
		2111	Rindal barnehage – spes.ped. tiltak
122	Bolme barnehage	2012	Bolme barnehage
123	Øvre Rindal barnehage	2013	Øvre Rindal barnehage
		2113	Øvre Rindal barnehage – spes.ped tiltak

Mål og tiltak

I Rindal kommune skal folkehelse være et sentralt element i alt vi gjør	19	20	21	22
Barnehagene skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø, fritt for mobbing				
Arbeide systematisk med de voksnes holdninger, kunnskap og handlinger	x	x	x	x
Forebygge, avdekke og stoppe begynnende mobbeatferd ved gode interne rutiner	x	x		
Utarbeide samtale/observasjonsverktøy sammen med PPT	x			
Kompetanseheving i observasjon	x			

Barnehagene skal ha høy kvalitet med kompetente voksne				
Felles årsplan for barnehagene utarbeides	x	x	x	
Ny rammeplan innarbeides	x	x	x	x
Kompetanseheving for barne- og ungdomsarbeidere i samarbeid med Surnadal og Halså v/DMMH	x			

Kompetanseheving om minoritetsspråklige familier	x	x		
Kompetanseheving om barn som bekymrer		x	x	

Øke generell digital kompetanse				
Utarbeide ny IKT-plan		x	x	
Nytte ut tilgjengelig programvare		x	x	x

Overgang til Trøndelag				
Regionsamarbeid i Orkdalsregionen (kompetanseutvikling, nettverk)	x	x		
Innrette seg Fylkesmannen (tilsyn, rutiner)	x			

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Netto driftsutgifter barnehage i % av netto driftsutgifter	9,9	9,5	11,5	14,4
Netto driftsutgifter pr. barn i barnehage	131 321	132 888	146 814	143 914
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	96,2	89,7	90,5	91,8
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning	40,7	44	36,6	37,3

1.4 Ansvar 131: Rindal skole

Ansaret omfatter

- Grunnskole 1.-10. trinn, 233 elever, 26 årsverk lærere, 2,3 årsverk andre ansatte
- Skolefritidsordning, 46 barn, 3,1 årsverk
- Voksenopplæring, 10 deltakere, 2,1 årsverk lærere

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

2021	Grunnskole	2135	Voksenopplæring
2151	SFO	2221	Lokaler
2231	Skoleskyss		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Fremme god helse, trivsel og læring for barnets beste				
Plan for Trygt og godt læringsmiljø – uten mobbing , følges opp med ledelse, omsorgsfull kontroll, struktur og varme.	x	x	x	
Legge til rette for lek og organisere fysisk aktivitet, bruke og forvalte natur og nærmiljø	x	x	x	
Lære å ta vare på seg selv og hverandre ved å trene sosial kompetanse og digital dømmekraft (MOT, Art, Jeg kan, leikeledere mm)	x	x	x	x
Skolehelsetjeneste på skolen, Ungdataundersøkelse (blir nr 3 i rekken i 2020)	x	x		

Godt læringsutbytte – god progresjon mot eksamen og gjennomføring				
Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som forventes	x	x	x	
Elevene får tilbakemeldinger om hvordan de ligger an i læringsarbeidet og råd om forbedringer for å øke læringsutbyttet sitt	x	x	x	
Elevene involveres i egen læring, vurderer eget arbeid og egen utvikling – lytte til elevstemmen	x	x	x	
Tidlig innsats, trene leseferdigheter. Praktisk, variert og relevant undervisning. Gjennomføring videregående skole.	x	x	x	
Ny læreplan innarbeides og tas i bruk (mer trykk på dybdelæring, folkehelse og livsmestring, medborgerskap, bærekraftig utvikling)		x		
Videreutdanning «Kompetanse for kvalitet» og skolebasert kompetanseutvikling	x	x	x	x
Kvalitetsarbeid i Voksenopplæringa med norsk og samfunnsfag, bidra til inkludering i arbeids- og samfunnsliv	x	x		

Øke generell digital kompetanse				
Nytte ut tilgjengelig programvare integrert i læringa (som læringsplattform, office365, Geogebra, Feide, Vokal, Visma Flyt skole)	x	x	x	x
Programmering/koding i ordinær opplæring og som valgfagstilbud	x	x	x	
Hensiktsmessig IKT-utstyr for elever og ansatte – mot mer adaptiv læring – «læringsrobot»		x	x	

Lokal forankring og samarbeid med næringsliv og organisasjoner				
Tid til å leve-timer med valg i skolehverdagen	x	x	x	
Entreprenørskapsarbeidet følges opp og utvikles som blant annet elevbedrifter og gründercamp	x	x	x	
Elevene skal få kjennskap til og prøve seg i lokalt næringsliv	x	x	x	

Overgang til Trøndelag				
Rindalselevenenes tilbud/inntak i videregående opplæring, inkludert å få videreført tilbudet Surnadal videregående skole	x			
Skoleskyssordninger på plass for grunnskole- og videregående elever (Fylkeskommunen)	x			
Regionsamarbeid i Orkdalsregionen/Orkdal-Øy (kompetanseutvikling, sensorer til muntlig eksamen)	x	x	x	x
Kulturelle skolesekken	x	x		
Innrette seg Fylkesmannen (tilsyn, rutiner, eksamensavvikling, klagebehandling) og Skoleruta	x			

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Netto driftsutgifter grunnskole i % av totale netto driftsutgifter	19,4	17,3	23,1	23,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-4.	13,0	12,4	10,8	12,6
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 5.-7.	12,4	11,3	11,1	13,0
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 8.-10.	13,3	11,8	12,0	14,3
Andel elever som får spesialundervisning	9,3	8,5	8,5	7,9
Andel innbyggere 6-9 år i SFO - %	31,8	42,6	43,8	58,6
Brutto driftsutgifter i grunnskolen pr. elev	126 790	125 805	138 779	121 233

Ansvar 140: Kultur

Ansaret omfatter

- Rindal folkebibliotek(med skolebibliotekfunksjon for Rindal skole)
- Drift og utvikling av Rindal kino
- Drift og utvikling av Rindal skimuseum(sammen med Nordmøre museum)
- Drift og aktivitet/tilbud i Rindalshuset
- Kulturtiltak/arrangement i kommunal regi og samarbeid med privat kulturliv
- Kulturminnevern utenom museumstilbudet
- Ungdomsrådet og bidrag til fritids-/kulturtilbud til barn og unge
- MOT-arbeidet
- Informasjon og veiledning ift Spillemiddelordningen
- Kontakt og oppfølging til det frivillige kulturlivet, med saksbehandling/veiledning ift søknader og tiltak knyttet til kulturområdet etc.
- Tilskudd tros- og livssynssamfunn
- Kulturskolen – interkommunalt samarbeid

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

2310	Annet barne- og ungdomsarbeid	2311	Ungdomsrådet
3700	Folkebibliotek	3730	Kinoer
3750	Museer	3770	Kunstformidling
3800	Idrett	3830	Kulturskole
3850	Øvrige kulturformål	3855	Kulturadministrasjon
3860	Rindalshuset	3920	Andre kirkelige formål

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Rindal kommune skal ha fokus på egen kulturhistorie				
Gjennomføre prosjekt med registrering av kulturminner i utmark i samarbeid med frivillige – som grunnlag for kulturminneplan	x			
Utarbeide kulturminneplan	x			
Etablere opplevelsespunkt langs Kulturstien med kulturhistoriske tema	x	x		

Rindal skimuseum skal være en aktiv og godt besøkt kulturinstitusjon				
Årlig utstillings- og aktivitetsplan	x	x	x	x
Arbeide aktivt mot turoperatørmarkedet	x	x	x	x
Utarbeide plan for vedlikehold/rehabilitering av bygninger på museet, inkl opplegg for finansiering. Utføres sammen med FDV, og i løpet av 1. kvartal 2019.	x			

Biblioteket skal opprettholde besøket/utlånet				
Sette fokus på digitale bibliotekløsninger	x			
Gjennomføre/delta på lesekampanjer	x	x	x	x
Gjennomføre minst 2 litterære/lesefremmende tiltak pr år utover ordinær drift	x	x	x	x

Kulturkontoret skal være egen aktiv samarbeidspart ift det frivillige kulturlivet				
Årlige møtepunkt med idrettslivet	x	x	x	x
Stå ansvarlig for planlegging og gjennomføring av Kulturvøkk	x	x	x	x

Kulturkontoret skal ha fokus på, og være aktiv ift, oppgaver ved overgang til Trøndelag				
Avklare regiontilknytning vedr drift av skimuseet	x	x		
Knytte seg opp mot faglige nettverk og samarbeidsforum både mot offentlige og private institusjoner i Trøndelag	x	x		
Jobbe mot å få godkjente spillemiddelsøknader uten tilsagn overført til Trøndelag uten "ventelistetap"	x			

Rindal skal være en og kommune for opplevelse, utvikling og fritidstilbud til barn og unge				
Følge opp tiltak og forpliktelser i avtalen med MOT	X	X	X	X
Et aktivt Ungdomsråd	X	X	X	X

Rindalshuset skal være ett attraktivt og levende aktivitetshus				
Kampanje for økt bruk av svømmebassenget	X			
Bidra(i egen regi eller i samarbeid med andre) til nye aktivitetstilbud på huset	X	X	X	X
Markere 25års jubileum	X			

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Netto driftsutgifter til kultur i % av totale netto driftsutgifter	4,3	6,2	3,9	3,4
Netto driftsutgifter kultur pr. innbygger	3 019	4 528	2 273	2 224
Netto driftsutgifter til idrett i % av totale netto driftsutgifter	0,1	0,2	0,9	1,3
Netto driftsutgifter til barn/unge i % av totale netto utgifter	0,7	0,7	0,9	0,8
Brutto investeringsutgifter til kultur pr innbygger	508	1 780	994	934
Besøk folkebibliotek pr innbygger	3,9	4,1	3,9	4,7
Besøk pr kinoforestilling	21,7	19,4	26,2	28,2

Ansvar 151: Nærings- og samfunnsutvikling

Ansaret omfatter

- Tilrettelegge og stimulere for styrking og utvikling av lokalt næringsliv
- Tilrettelegge og motivere for etablering av ny virksomhet
- Offentlig sertifisert rådgivningskontor innenfor næringsutvikling
- Forvaltning av Rindal Utviklingsfond (RUF), kommunens næringsfond
- Bedriftsrådgivning
- Iverksetting og gjennomføring av tiltak i *Næringsplan for Rindal 2017-20*
- Regionalt samarbeid om næringsutvikling
- Andre strategiske næringstiltak
- Samfunnsutviklingsarbeid

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

3250	Rindal Utviklingsfond (RUF)	3253	Drift av næringskontoret
3251	Strategiske næringstiltak		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
I Rindal kommune skal folkehelse være et sentralt element i alt vi gjør				
Delta i "Vandrefestival" på Nordmøre	X	X	X	X
Delta i reiselivssamarbeid og vurdere overgang fra <i>Visit Nordmøre og Romsdal</i> til <i>Trøndelag Reiseliv</i>	X	X	X	X

Styrke lokalt næringsliv og bidra til flere nyetableringer				
Forvalte næringsfondet og gi økonomiske bidrag til beste for lokalt næringsliv	X	X	X	X
Sette tiltak i ny lokal næringsplan ut i livet i samarbeid med næringslivet, organisasjoner og andre	X	X	X	X
Formidle tilskudds- og låneordninger og annen ekstern hjelp til næringslivet	X	X	X	X
Forbedre eget informasjonsarbeid, og forenkle og digitalisere egne søknadsprosedyrer	X	X	X	X
Drive oppsøkende virksomhet og gi aktiv rådgivning, særlig ved nyetableringer	X	X	X	X

Bidra til å opprettholde og utvikle ulike møteplasser og nettverk for næringslivet, lokalt og i regionen	X	X	X	X
Gi aktiv støtte til at Rindal Næringsforum kan spille ei aktiv rolle som talerør, møteplass og utviklingsaktør	X	X	X	X
Arbeide for utdanning, rekruttering og kompetanseheving til beste for næringslivet i bygda	X	X	X	X
Arbeide for opprusting av fv 65 og andre prioriterte samferdselstiltak	X	X	X	X

Satse på ungt entreprenørskap, samarbeid mellom skole og næringsliv				
Videreføre ungt entreprenørskap	X	X	X	X
Støtte innovasjonscamp og yrkesmesse	X	X	X	X
Sommerjobb for ungdom, varig bevilgning	X	X	X	X
Gi ungdom positive holdninger til bygda gjennom skoleåra og gjennomføre tiltak som stimulerer til heimflytting.	X	X	X	X

Markedsføre næringsområdet i Brønstadøyan og ledige næringslokaler				
Markedsføre næringsområdet og ledige lokaler i ulike mediekanaler	X	X	X	X
Finne ei varig løsning for T-Komponent Bygg AS	X	X		

Bidra til å utvikle reiseliv og opplevelsesnæring				
Samarbeide med andre om profilering og markedsføring av Trollheimen, gjerne også med verneområdeforvaltinga	X	X	X	X
Mer målretta næringsutvikling knytta til reiseliv, hytter, kultur og opplevelser - basert på lokale fortrinn og muligheter i Rindal	X	X	X	X
Samarbeide med "høttrindalinger" som bidrar til økt aktivitet, handel og verdiskaping.	X	X	X	X

Videreutvikle bygda som et godt sted å bo				
Befeste og videreutvikle Rindals gode omdømme, fortsette arbeidet med "Tid til å leve" og bolyst	X	X	X	X
Fremme tilflytting og bosetting, utvikle nye boligtilbud; samarbeide med private aktører om dette	X	X	X	X
Arbeide for at innbyggerne og bedriftene skal ha tilgang til tilfredsstillende bredbånds- og teletjenester.	X	X	X	X

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Brutto driftsutgifter til næringsforvaltning i % av totale brutto driftsutgifter	3,7	4,0	2,2	1,3
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand til næringslivet i % av totale netto driftsutgifter	1,2	1,5	0,3	0,2

Ansvar 152: Plan

Ansvaret omfatter

- Kommuneplanarbeid, både samfunnsdelen og arealdelen
- Ajourføring av eksisterende arealplaner og utarbeidelse av nye
- Saksbehandling etter plandelen i plan- og bygningsloven, for private regulerings- og bebyggelsesplaner
- Behandling av ulike søknader om dispensasjoner
- Behandling av planer fra fylkeskommunen, nabokommunene og andre

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansvaret

3010	Plansaksbehandling	3350	Rekreasjon i tettsted
------	--------------------	------	-----------------------

Mål og tiltak

	19	20	21	22
I Rindal kommune skal folkehelse være sentralt element i alt vi gjør				
Folkehelse skal være utførlig omtalt i kommuneplanens samfunnsdel	x	x	x	x

Komme à jour med planverket og nettbaserte selvbetjeningsløsninger				
Etablere sikre rutiner for ajourhold av alle planer og dispensasjoner	x	x		
Digital plan- og byggesaksdialog skal være i bruk	x	x	x	x

Behandle reguleringsplaner rett og rettidig				
Bruke Plankontoret til løpende planoppgaver, men holde kostnadene nede	x	x	x	x
Vurdere om kommunens planarbeid er organisert på en god måte	x			

Utarbeide nye eller reviderte planer der det trengs mest				
Revidere og digitalisere reguleringsplaner Bjergin og Moan	x	x		

Revidere kommuneplanens samfunnsdel				x
Avklare om det skal utarbeides interkommunal arealplan for Trollheimen	x			
Ellers følge vedtatt planstrategi for 2016-19	x			
Oppdatere planstrategi for ny valgperiode		x		

Ta hensyn til klima og samfunnssikkerhet i planarbeidet				
Være bevisste på hvordan arealbruk påvirker transportbehov	x	x	x	x
Legge kunnskap om risiko- og sårbarhetsforhold til grunn for all arealplanlegging	x	x	x	x
Finne rollen vår i arbeidet for mer klimavennlige løsninger og tilpasse kommunens virksomhet til klimaendringer	x	x	x	x
Arbeide sammen med andre for økt aktsomhet og kunnskap om klima og samfunnssikkerhetsspørsmål	x	x	x	x

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling som andel av kommunens samlede netto driftsutgifter	0,4	0,5	0,4	0,4
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger	283	367	279	244

Ansvar 153: Landbruk, kart/oppmåling

Ansaret omfatter

- Landbrukets særlover
- Forsvarlig utnytting av Forvalte de ulike statlige tilskuddsordninger som gjelder i landbruket naturressursene både innen jord – og skogbruk
- Sikre hensynet til biologisk mangfold
- Oppmåling, kartforvaltning og matrikkelføring
- Klima- og miljøarbeid
- Iverksetting av landbrukstiltak i næringsplanen

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

3290	Landbruk	3030	Oppmåling
3259	Private veger	3294	Veterinærvakt

Mål og tiltak

	19	20	21	22
I Rindal kommune skal folkehelse være sentralt element i alt vi gjør				
Arrangere kurs i samarbeid med landbrukets HMS tjeneste og andre	x	x	x	x
Øke melkekvoten				
Aktiv hjelp og veiledning i forbindelse med kjøp og leie	x	x	x	x
Nyskaping og mangfold utvikles og styrkes				
Oppfølging av brukere med planer om driftsutbygging og som har gjennomført utbygging	x	x	x	x
Legge til rette for utvikling av tilleggsnæringer i landbruket	x	x		
Oppfølging av næringsplanen (Prioritere Rindalsfjøsset, nydyrking og hyttesatsingen)	x	x	x	x
Tilskudd nydyrking	x	x	x	x
Planmessig og riktig foryngelse av skogen				
Følge opp foryngelsesplikten etter hogst(nyplantning)	x	x	x	x
Bærekraftig uttak av vilt				
Arbeide for mer kunnskap om småviltbestandens størrelse gjennom samarbeid mellom grunneierlag, utmarkslag og jegerorganisasjoner	x	x	x	x
Biologisk mangfold prioriteres				
Følge opp undersøkelse i Lomunda	x	x		
Gjennomføre andre prioriterte lokale vassforvaltningstiltak	x	x	x	x
Aksjon fremmede arter (lupin og kjempespringfrø)	x	x	x	x
Komme ajour med oppmåling og kartverket				
Innføring av adresser for hyttefeltene	x	x		

Klima- og miljøarbeid				
Revidere energi- og klimaplanen og gjennomføre tiltak	x	x	x	x
Gjennomføre tiltak i forbindelse med ulovlig avfallshåndtering.	x	x	x	x
Forvalte sikra friluftareal ved Iglthønna med bidrag fra staten	x	x	x	X
Skogstilling er tilsatt i kombinasjon med miljø 50/50	x	x	x	x

Tiltak fra organisasjonsarbeidet i 2017				
Full gjennomgang av ledelsesstrukturen på enhetene teknisk, landbruk og plan	x			

Ansvar 161: Anlegg

Ansaret omfatter

- Produksjon og distribusjon av vann
- Innsamling, behandling og gjenvinning av avfall. Være en aktiv samarbeidspartner for Hamos innenfor forvaltningen av renovasjon og slam
- Avløp og avløpsforvaltning
- Forbygninger mot elv. Være et bindeledd mellom berørte grunneiere og NVE
- Veier, samferdsel og veilys

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

1203	Adm. Teknisk	3500	Avløpsrensing
3330	Kommunale veier	3530	Avløp
3333	Veilys	3570	Behandling og gjenvinning avfall
3400	Produksjon av vann	3930	Kirkegårder
3450	Distribusjon av vann		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
I Rindal kommune skal folkehelse være et sentralt element i alt vi gjør				
Sørge for god kvalitet på vann, avløp og renovasjon for å unngå spredning av smitte og sykdom	x	x	x	x
Være aktiv i arbeidet med trafiksikkerhet	x	x/l	x	x

Alle skal ha drikkevann av godkjent kvalitet og godkjent avløpsløsning				
Vurdere utvidelser av det kommunale vann- og avløpsnett	x	x	x	x
Tilknytning avløp Løfald – videreføring av arbeid startet i 2018	l			
Avløpsanlegg som ikke er godkjent etter dagens krav skal saneres og erstattes med godkjente miljøvennlige anlegg ved naturlige anledninger	x	x	x	x
Legge inn prosedyrer og beskrivelser i kvalitetssystemet	x	x	x	x

Flom og isgang i Surna skal gjøre liten skade				
Følge opp (sammen med grunneiere), NVE sin utredning med å finne gode løsninger for at Surna ikke skal gjøre store skader ved flom	x	x	x	x
Tilsynsrapport flomerosjon og sikringstiltak i vassdrag			x	

Avløpet fra innbyggere og bedrifter i Rindal skal behandles slik at natur og miljø ikke skades				
Gjennomføre prioriterte lokale vassforvaltningstiltak	x	x	x	x
Avklare behov og økonomi for utvidet septikmottak fra fritidsboliger på renseanlegget. Gjøres sammen med HAMOS.	x			

Det skal oppleves som trygt og komfortabelt å ferdes i Rindal				
Trafikksikkerhetsplanen skal brukes aktivt. Tiltaksdelen danner grunnlag for investeringer i nødvendige tiltak.		I		

Vei og veilysnett skal ha god standard				
Asfalt kommunale veier og plasser		D/I	D/I	
Opprustningsplan for kommunale veier. Tiltaksdelen følges opp		I	I	

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22
Vannforsyning Lomunddal. Dette er vedtatt i 2018 med 2,1 mill og innarbeidet i budsjett 2018. (Men blir utført i 2019)	I			

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning i %	67,2	66,8		82,8
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjenester i %	54,5	55,6		82,8
Tilknytningsgebyr vann	14 130	14 130	9 919	8 652
Tilknytningsgebyr kloakk	17 660	17 660	10 786	9 707
Tilknytningstetthet vann innb. pr. km nett	17	17		82
Tilknytningstetthet kloakk innb. pr. km nett	34	34		105
Årsgebyr vann + 1 år	4 340	4 338	3 612	3 023
Årsgebyr kloakk + 1 år	7 371	7 459	4 311	3 818
Årsgebyr standard renovasjonsabonnement	2 450	2 450	2 580	2 759
Selvkostandel vann	100 %	100 %		98 %
Selvkostandel avløp	100 %	100 %		100 %
Kg husholdningsavfall pr innbygger	511	495		440
Netto driftsutgifter til kommunale veier pr. innbygger	1 425	1 435	1 459	1 072
Brutto driftsutgifter pr. km kommunal vei	125 560	124 000	88 231	149 207
Kommunalt tilskudd pr km privat vei	5 140	4 020	4 057	7 533

Ansvar 162: Bygg og FDV

Answaret omfatter

- Administrasjon FDV
- Renholds- og vaktmestertjenester
- Bygg- og eiendomsvedlikehold
- Saksbehandling etter plan- og bygningsloven - byggesak
- Feiertjenester
- Brannvern
- Drift av brannvesen

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansvaret

1300	Adm. Lokaler	3252	FDV næring
1906	Renhold	3380	Feiervesen
2210	Førskole felles	3390	Brannvern
2220	Skolelokaler	3751	FDV museum
2610	Drift lokaler Rindal helsetun	3862	FDV Rindalshuset
2650	Kommunale boliger	3905	Kirkebygg
3020	Bygge- og delesaksbehandling		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
I Rindal kommune skal folkehelse være et sentralt element i alt vi gjør				
Drive et godt branntilsyn hos private	x	x	x	x
Arrangere sikkerhetsdag for ungdomsskolen		x		x
Sørge for godt inneklima i den kommunale bygningsmassen	x	x	x	x

De kommunale byggene skal være funksjonelle, godt vedlikeholdt og energieffektive				
Plan for rehabilitering av Rindal Helsetun	I	I	I	
Driftspersonell skal gjennomgå opplæring gjennom energispareprosjektet EPC	x	x	x	x
Legge inn prosedyrer og beskrivelser i Kvalitetssystemet	x	x	x	x
Vedlikeholdsplanen på bygg følges opp og revideres	x	x	x	x
Låsesystem/kortsystem i kommunale bygg	I			
Utarbeide behovsoversikt for nødvendig påkostning på heiser på Helsetunet ihht nye krav. Utføres i løpet av 1. halvår 2019.	x			
Rindal kommune skal ha tilfredse brukere og effektiv forvaltning, drift, vedlikehold	x	x	x	x
God drift og vedlikehold er en forutsetning for å ivareta de store verdiene som er nedlagt i eiendommene. Dette skal sikre gode og tilpassede lokaler for brukere slik at de kan utøve sin virksomhet på en effektiv måte	x	x	x	x
Det skal foreligge et rasjonelt system for planlegging og styring av eiendomsforvaltningen	x	x	x	x
Fokus på arealeffektiv kommune	x	x	x	x
Lage driftsavtaler med enhetene om leveransen av renhold	x			

Det skal til enhver tid være en reserve på 10 attraktive tomter				
Ledige tomter skal holdes ryddet. Om nødvendig skal tomtene oppgraderes.	x	x	x	x

Drive godt forebyggende brannvernarbeid				
Tilsyn i boliger – hovedsakelig i forbindelse med feierbesøk	x	x	x	x
Opplæring/Informasjonsarbeid – blant annet i skoler og blant private	x	x	x	x
Avklare opplegg/organisering og økonomi for feiing/tilsyn fritidsboliger. Settes ut i livet senest i 2020	x			

Ha godkjent brannordning				
Legge inn prosedyrer og beskrivelser i Kvalitetssystemet	x	x	x	x
Arbeide med å få på plass ny brannberedskapsordning	x			

Brannvesenet inkl. mannskaper skal ha et tilfredsstillende utstyr				
Sørge for at brannvesenet er godt oppdatert med moderne driftssikkert utstyr	x	x	x	x
Ny brannbil			I	

Drive tilsynsarbeid i henhold til PBL				
Gjennomføre et tilsyn på en viss andel av byggesøknadene	x	x	x	x
Følge opp ulovlighetssaker	x	x	x	x

Tiltak fra organisasjonsarbeidet i 2017				
Full gjennomgang av ledelsesstrukturen på enhetene teknisk, landbruk og plan	x			
Lage en langsiktig plan for bruken av Øvre Rindal kapell	x			

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Kommunale disponerte boliger pr. 1000 innbyggere	34	55	27	21
Beløp pr innbygger videretildelt til Startlån	0	0	855	1 573
Årsgebyr for feiing	315	320	498	439
Netto driftsutgifter brann (3390) pr innbygger i kr	895	973	1 000	765

Ansvar 171: Helse- og omsorgstjenesten

Ansaret omfatter

- Helsestasjon
- Jordmortjeneste
- Psykisk helsetjeneste
- Fysioterapi/ergoterapitjeneste
- Folkehelsearbeid
- Legetjeneste med lab. og sekretærfunksjon

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

2320	Helseforebygging barn	2348	Sosiale tj.psykisk.utvh
2330	Forebyggende arbeid helse/sosial	2410	Diagnose, behandling, rehabilitering
2334	Folkehelsearbeid	2414	Terapi-omsorg
2347	Aktiviteter eldre/funksj.h	2543	Omsorgslønn
2548	Psykisk helsearbeid		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Det skal settes inn tidlig innsats – rett tjeneste til rett tid				
Ta i bruk de nye retningslinjene for helsestasjonstjenesten 0-20 år	x	x		

Det skal jobbes tverrfaglig og samordnet for å oppnå et godt folkehelsearbeid - folkehelse i alt vi gjør				
Utarbeide plan etter oversiktsarbeidet over folkehelsen i kommunen		x		x
Fortsette arbeidet med å involvere alle sektorer i kommunens folkehelsearbeid	x	x	x	x
Utarbeide universelle tiltak for å fremme folkehelsen til innbyggerne i kommunen, ut fra resultatene etter oversiktsarbeidet over helsetilstand og påvirkningsfaktorer		x		x
Legge til rette for flerfaglig samarbeid, for å øke satsningen på tankesettet hverdagsmestring for brukere og ansatte	x	x	x	

Utarbeide en realistisk plan for utfordringene i helse- og omsorgstjenesten				
Plan for psykisk helse inn i HO- plan	x			
Utarbeide retningslinjer for oppfølging av mennesker som opplever vold i nære relasjoner	x			
Etablere kommunalt/interkommunalt tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold for voksne pasienter innen psykisk helse- og rus	x			
Gjennomføre helse- og omsorgsplanlegging del 2	x			
Utrede og planlegge nytt Helsehus i Rindal kommune	x			

Faglig utvikling og kompetanseheving				
Utarbeide strategisk kompetanseplan 2030 for helse- og omsorgstjenesten	x			
Aktiv satsing på internundervisning i tjenestene	x	x	x	x

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst	100	91,3	92,4	90,6
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	94	89,8	96,6	90,1
Legeårsverk pr. 10 000 innb	9,9	11,3	13,2	11,1
Fysioterapiårsverk pr. 10 000 innb	8,6	8,8	10,7	9,5
Netto driftsutgifter kommunehelse i % av totale nettoutgifter	4,0	4,2	5,4	4,6

Ansvar 172: Barnevern

Answaret omfatter

- Saksbehandling etter Lov om barneverntjenester
- Sette inn individuelt tilpassa hjelpetiltak ved behov, og gi de barna som er under omsorg et helhetlig omsorgs- og behandlingstilbud
- Forebyggende arbeid av individuell og generell art
- Råd og veiledning til familier i en vanskelig livssituasjon
- Tverrfaglig samarbeid, deltagelse i aktuelle samarbeidsforum
- Fosterhjemsarbeid. Oppfølging, rekruttering og tilsyn
- Adopsjonssaker

Fra høsten 2010 er barneverntjenesten i Rindal del av interkommunalt samarbeid med halsa og Surnadal. Hovedkontoret ligger i Surnadal med kontordager i Rindal.

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansvaret

2440	Barneverntjenesten	2520	Tiltak utenfor familien
2510	Tiltak i familien		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Del av interkommunal tjeneste KL § 28 – underlagt rådmannen i Surnadal				
Stimulere til flere fosterhjems plasser i Rindal	x	x	x	x

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Ansvar 173: Helse- og omsorgstjenesten

Ansaret omfatter

- Sektoradministrasjon og merkantil
- Aktivitørtjeneste, dagbrukertilbud, kjøkken og vaskeri
- 34 sykehjemsplasser: 17 langtidsplasser fordelt på 2 grupper, 10 plasser aldersdemente og 7 plasser korttid (rehabilitering, avlastning, palliasjon, trygghet med mer.)
- Hjemmesykepleie
- Hjemmehjelp
- Drift av omsorgsboligene Austigard og Utigard
- Drift av Bo – og miljøtjenesten (boligene Litjtunet og Midtgard)
- Forvaltningskontor med funksjonen koordinerende enhet

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

1204	Administrasjon pleie og omsorg	2540	Hjemmesykepleien
2343	Transport omsorg	2545	Hjemmehjelp
2344	Litjtunet, tjenester sos	2546	Litjtunet
2530	Rindal helsetun	2560	Akutthjelp helse og sosial
2535	Kjøkkentjeneste		

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Rindal her en realistisk plan for utfordringene i helse- og omsorgstjenestene				
Gjennomføre helse- og omsorgsplanleggingen, del 2	x	x		
Utrede og planlegge nytt Helsehus i Rindal kommune med mål om utbygging i 2020/2021	I	I	I	

Rindal har et tilstrekkelig tilbud til dem med størst omsorgsbehov				
Være aktive med hjemmerehabilitering og starte med forebyggende hjemmebesøk	x	x	x	x
Arbeide etter metoden Helhetlige pasientforløp i hjemmet (HPH)	x	x	x	x
Opprettholde dagtilbud og aktivitørtjeneste	x	x	x	x
Tilby korttidsopphold og avlastning når brukere har behov for det	x	x	x	x
Ha et omfattende tverrfaglig samarbeid	x	x	x	x
Ta i bruk Velferdsteknologiske løsninger i tjenestene	x	x	x	
Forberede og ta i bruk helseplattformen			x	x
Øke satsingen på tankesettet hverdagsmestring for brukere og ansatte	x	x		
Ha tilstrekkelig antall plasser for langtidsopphold i sykehjem for de med størst omsorgsbehov som ikke kan få forsvarlige tjenester i hjemmet	x	x	x	x

Rindal har riktig kompetanse til å utføre lovpålagte oppgaver				
Fortsatt aktiv satsing på læringer (helsefagarbeidere)	x	x	x	x
Aktiv satsing på internundervisning i tjenestene	x	x	x	x
Delta i aktuelle læringsnettverk i regi av utviklingssentre, KS, Orkidé, SIO oa.	x	x	x	
Lage strategisk kompetanseplan 2030 for helse- og omsorgstjenestene	x			
Gjennomføre 1 årlig OU prosjekt i helse- og omsorgstjenestene	x	x		
Øke andelen ansatte med høyskoleutdanning i pleie- og omsorgstjenestene	x	x	x	

Skifte ut biler ifølge plan				
Nye biler i hjemmetjenesten(Utsatt kjøp som var planlagt i 2018)	x/I			

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Netto driftsutgifter PO i % av kommunens netto driftsutgifter	40,2	38,9	33,1	31,1
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/fagutdanning- %	78	75,4	76,2	74,8
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester pr. Innbygger (kr)	36 885	37 542	32 209	25 456
Institusjon				
Utgifter pr. oppholdsdøgn	3 042	3 153	3 330	3 439
Legetimer pr uke pr beboer	0,23	0,22	0,46	0,55
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	17,8	18,1	13,4	12,6
Andel plasser med brukertilpasset enerom med eget bad/WC	59,0	67,6	91,2	89,2
Hjemmetjenester				
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	39,0	34,9	37,0	32,4
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	26,5	24,8	43,1	47,0

Ansvar 175: NAV Rindal

Answaret omfatter

- Saksbehandling etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsetaten.
- Forvaltning av parkerings- og ledsagerbevis for funksjonshemmede
- Forvaltning av statlige bostøtteordninger
- Samarbeid med andre offentlige instanser
- De statlige tjenestene som til en hver tid ligger til det lokale NAV kontoret.

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansvaret

2420	Råd og veiledning	2810	Økonomisk sosialhjelp
2760	Kvalifiseringsprogrammet	2420	Edruskapsarbeid

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Ta kontakt med næringslivet				
Det skal være minst 12 registrerte kontakter med bedrifter pr mnd.	x	x	x	x

Sette inn innsatsen – rett tjeneste til rett tid				
Alle i målgruppa for kvalifiseringsprogrammet skal få tilbud om tjenesten	x	x	x	x
Aktivitet for sosialhjelpen skal vurderes og kartlegges da det er aktivitetsplikt for sosialhjelp.	x			

Lavere sykefravær				
Tenke godt arbeidsmiljø på arbeidsplassen og være bevist dette i hverdagen.	x	x	x	x
Tett samarbeid med næringslivet	x	x	x	
Tett oppfølging av de sykemeldt – komme tidlig inn med tiltak.	x	x	x	

Ungdom under 30 år				
Alle ungdommer som står registrert i NAV skal ha et tilbud\samtale\tiltak innen 2 mnd.	x	x	x	x

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22
Kostnadene på området er sterkt øket på økonomisk sosialhjelp 2018, men ikke så mye som antatt på kvalifiseringsprogrammet.	D	D	D	D

Kostratall	Rindal 2017	Rindal\kostand gjennomsnitt 2016	Rindal\kostnad gjennomsnitt 2017	Landet uten Oslo 2017\antall
Sosialhjelpsmottakere (antall)	15	4 878	5 098	118 409
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (antall)	8	2 304	1 754	47 787
Antall barn i familier som mottak sosialhjelp (antall)	10	2 341	2 712	60 361

Ansvar: Kirke

Ansaret omfatter

- Kirkelig administrasjon
- Kirker
- Kirkegårder
- Annet menighetsarbeid – dåpsopplæring, diakoni, kirkemusikk

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansaret

3900	Kirkelig administrasjon		
------	-------------------------	--	--

Mål og tiltak

	19	20	21	22
Opprettholde tjenestetilbudet og kvaliteten på tjenestetilbudet				
Samarbeidsmøter kommune/Sokn i følge avtale	x	x	x	x
Kantor kan brukes fleksibelt i hele bygda, i tillegg til ren kirkelig virksomhet	x	x	x	x
Godt vedlikeholdte bygg og anlegg				
Maling				

Vedtatte drifts- og investeringstiltak	19	20	21	22

Kostratall	Rindal 2016	Rindal 2017	Gruppe 2 2017	Landet u/ Oslo 2017
Netto driftsutgifter kirke i % av totale netto driftsutgifter	1,2	1,1	0,9	0,7
Beløp til kirke – kroner pr. innbygger	1 223	1 109	900	543

Ansvar 194: Frivilligsentralen

Ansvaret omfatter

- Frivilligsentralen

Det er bevilget midler på følgende tjenester i budsjett/økonomiplan til ansvaret

2345	Frivilligsentralen		
------	--------------------	--	--

Vedtatte drifts- og investeringstiltak				
Får eget driftsbudsjett	D	D	D	D
Ei lita overføring fra flyktningefondet	D	D	D	D

Rådmannens saksframlegg

Her følger rådmannens saksframlegg med møtebok for den tilhørende behandlinga i driftsstyret, AMU, Ungdomsrådet og formannskapet.

SAKSFRAMLEGG

Handlingsprogram, årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022. Formannskapets utleggingsforslag.

Arkivsaksnr:	18/796 - 13	Arkiv:	K1 - 124
Saksbehandler:	Bjarne Nordlund		

Saksgang:	Møtedato:	Saksnummer:
Formannskapet	14.11.2018	062/18

Rådmannens innstilling:

1. Formannskapet vedtar rådmannens forslag til:

Handlingsprogram 2019-2022
Årsbudsjett 2019
Økonomiplan 2019 – 2022
slik det framgår av saksframstillingen og vedleggene.

2. Avviket/mindreinntekten på antatt integreringstilskudd i 2019 – 1,6 millioner kroner – dekkes slik: ----

Saken legges ut på 14 dagers høring fra 20.11.2018.

Vedlegg:

Budsjettkommentarer fra enhetsledere høst 2018

Budsjettkommentarer fra enhetsledere høst 2018

Handlingsprogram - rådmannens forslag 24.10.

Handlingsprogram - rådmannens forslag 24.10.pdf

Økonomiplan 2019-2022 - fordelt på funksjoner

Forslag i møte:

Forslag fra Høyre

1. Eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger reduseres fra 4,5 til 4 promille, dette vil utgjøre ca kr. 600.000 som dekkes inn ved økt skatteanslag.
2. Punkt 2 i rådmannens innstilling endres til: Avviket/mindreinntekten på antatt integreringstilskudd i 2019 på kr. 1,6 millioner kroner dekkes inn ved bruk av fondsmidler.

Forslag fra AP:

1. Sette av 3 % av husleieinntektene til vedlikehold av kommunale boliger i 2019. Dette blir nytt punkt i handlingsprogrammet og har 180 000 kroner i driftskonsekvens. Finansieres fra fond.

14.11.2018 Formannskapet

Rådmannen opplyste i starten av møtet:

NY JUSTERT INNSTILLING

Handlingsprogrammet:

4 nye punkter i handlingsprogrammet under ansvar 162

God drift og vedlikehold er en forutsetning for å ivareta de store verdiene som er nedlagt i eiendommene. Dette skal sikre gode og tilpassede lokaler for brukere slik at de kan utøve sin virksomhet på en effektiv måte	X	X	X	X
Det skal foreligge et rasjonelt system for planlegging og styring av eiendomsforvaltningen	X	X	X	X
Fokus på arealeffektiv kommune	X	X	X	X
Lage driftsavtaler med enhetene om leveransen av renhold	X			

Driftsbudsjettet for 2019:

- Manglende inntekt integreringstilskudd i 2019 på kr. 1,6 mill dekkes inn ved å utsette rehabiliteringen av skolekjøkkenet.

Votering:

AP sitt forslag vedr vedlikehold kommunale boliger fikk 2 stemmer og falt. 3 stemte imot.

Høyre sitt forslag vedr inndekning av manglende integreringstilskudd fikk 3 stemmer og ble vedtatt. 2 stemte imot.

(Dvs at rehabilitering av skolekjøkkenet er inne i 2019-budsjettet).

Høyre sitt forslag vedr eiendomsskatten fikk 1 stemme og falt. 4 stemte imot.

Det ble så votert over hele handlingsprogrammet med i møtet vedtatte endringer. Enstemmig.

Driftsbudsjettet/økonomiplanen drift 2019-2022 med i møtet vedtatte endringer. Enstemmig.

Investeringsprogrammet 2019-2022. Enstemmig.

FS-062/18 Vedtak:

1. Formannskapet vedtar rådmannens forslag til:

- Handlingsprogram 2019-2022
- Årsbudsjett 2019 med i møtet vedtatte endringer
- Økonomiplan 2019 – 2022

slik det framgår av saksframstillingen og vedleggene.

2. Avviket/mindreinntekten på antatt integreringstilskudd i 2019 – 1,6 millioner kroner – dekkes i følge vedtaket ved bruk av fond.

Saken legges ut på 14 dagers høring fra 20.11.2018.

Bakgrunn:

DETTE SAKSFRAMLEGGET ER NESTEN IDENTISK MED DET SOM VAR RÅDMANNENS INNSTILLING TIL DRIFTSSTYRET PÅ DERES MØTE 31.10.2018.

Følgende er endret:

- IKT-kostnadene er redusert med kr. 500 000 hvert år. Dette har sin årsak i nye opplysninger de siste dagene (egentlig oppretting av en feil).
- Kostnader til barnevern er økt med kr. 500 000 hvert år. Dette har sin årsak i nye behov som er oppstått den siste tiden. Og som trolig fortsetter framover i tid.

Relevante tabeller er justert for dette.

Formannskapet må imidlertid være oppmerksomme på følgende:

- Integreringstilskudd for 2019 er trolig så langt budsjettert en god del for høyt – ca. 1,6 millioner kroner.

Måten å ivareta denne realiteten, må avklares på møtet 14.11.

Til opplysning er følgende vedtak gjort:

Driftsstyret 31.10

Høyre v/Ingrid Kvam Moen foreslår at eiendomsskatten på hus og hytter fra 4,5% til 4%.

Pengene tas gjennom økt skatteanslag.

Forslaget falt med 6 mot 1 stemme.

Enstemmig vedtatt ble følgende:

Områdene som skal ha fokus i arbeid budsjett og handlingsplan, er som rådmannen påpeker i sin stilling

- Helse og omsorg
- Skole
- Signalen fra sentrale myndigheter om redusert mottak av flyktninger

AMU – 30.10

Enstemmig:

AMU tar informasjon og orientering som ble gitt av økonomisjefen til orientering.

AMU ønsker å gi noen innspill til videre behandling av økonomiplanen:

- Det er viktig å sette av kompetansemidler for å møte krav og utfordringer for å ivareta behov for nødvendig kompetanseheving av ansatte.
- Pott til felles velferdsmidler for alle ansatte bør fortsatt prioriteres.
- Med den inntektsutviklingen vi ser, tar vi innover oss at tjenestetilbudet må reduseres. AMU er opptatt av at prosessen med eventuelle reduksjoner av stillinger ivaretar et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for kommunens ansatte.
AMU vil oppfordre til at rammer og prosesser som fører til redusert bemanning blir planlagt i så god tid som mulig.
- AMU er opptatt av at organisasjonen har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å løse utfordringer knyttet til IKT. Dette gjelder både godt fungerende systemer og verktøy, i tillegg til nødvendig kompetanse for ansatte.

Formannskapet 01.11

Forslag fra Høyre v/ Magnar Dalsegg:

Eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger reduseres fra 4,5 til 4 promille, dette vil utgjøre ca kr. 600.000. Reduksjonen dekkes inn ved økt skatteanslag.
Dette forslaget ble nedstemt med 1 mot 4 stemmer.

Enstemmig vedtatt ble:

Formannskapet tar vedtaket fra AMU og Driftsstyret til etterretning og støtter hovedlinjene i rådmannes foreløpige forslag.

Ungdomsrådet 02.11:

Ungdomsrådet ønsker følgende nye punkt under "dette vil vi gjøre" i kapittel 2 Barn og Unge; Gjennom fortsatt samarbeid og oppfølging av avtaler med MOT bidra til mer robust ungdom og ett tryggere sanfunn.

Ungdomsrådet vil på nytt melde inn behovet for at det settes av ressurser til å få tilbake ungdomskonsulentstillingen. Dette spesielt med tanke på mer effektiv drift og oppfølging av ungdomsrådet og deres tiltak, og at det i kommende år bør arbeides med å få på plass flere uformelle møtepunkt/-steder for ungdom.

Kommunestyret vedtok rammer for- og prosess for budsjettprosessen 2018 på sitt møte i slutten av juni 2018.

I begynnelsen av juni (6. juni) hadde kommunestyret et strategimøte sammen med enhetslederne der situasjonen nå og noe framover i tid for kommunen ble drøftet.

I forkant av dette møtet hadde enhetslederne (og rådmannen) gjort et grundig forarbeid med å gi kommunestyret innspill/grunnlag for å kunne «stake ut veien» videre.

Saken endte ikke ut i konkrete vedtak, men ble mest info og drøfting/dialog.

Kommunestyret gjorde i rammesaken i juni følgende vedtak:

1. *Kommunestyret vedtar tidsplanen og opplegget for budsjettprosessen slik den er beskrevet i saken.*

2. *De budsjettansvarlige/enhetslederne lager budsjett/økonomiplan for 2019-2022 basert på rammer i gjeldende økonomiplan og vedtak i denne saken. Eventuelle endringer vedtatt i budsjettreguleringer gjort i 2018 og andre kjente endringer som må hensyntas innarbeides i balansert budsjett fra enhetslederne. Enhetslederne beskriver konsekvenser av eventuelle tiltak for å komme innenfor rammen.*

i tillegg skal det lages

- lister over ønskede investerings- og driftstiltak, samt*
 - et forslag til hvilke endringer som skal gjøres dersom eget budsjett (netto) må reduseres med 1,5 %.*
3. *Kommunestyret støtter vurderingene som er gjort av rådmann under «BALANSERING AV BUDSJETTFORSLAGET» i saksframstillingen. Det vil også si å gi rådmannen fullmakt til å endre rammene som fordeles ut på enhetene i starten av budsjettprosessen. Formannskapet orienteres om dette så snart rådmannen har konkludert på justerte rammer – trolig medio september.*
4. *Rammer for investeringer settes foreløpig som i vedtatt økonomiplan.*

I vedtatt prosess fra juni er nå gjennomført følgende:

- enhetslederne har jobbet fram et forslag til handlingsprogram, budsjett 2019 og økonomiplan for 4-årsperioden
- statsbudsjettet ble framlagt 8. oktober
- infomøte om budsjettsituasjonen 15. oktober til formannskapet, gruppeledere, leder i driftsstyret, kommunens lederteam og arbeidstakerorganisasjonene.
- drøftings-/arbeidsmøte i formannskapet 16. oktober
- OG altså nå rådmannens forslag til budsjett 2019, økonomiplan og handlingsprogram for perioden 2019 til 2022.

BUDSJETTARBEIDET SÅ LANGT I HØST.

Enhetsledernes arbeid

Det går ganske detaljert fram av vedleggene (Budsjettkommentarer, ønskelister og handlingsprogram), men nedenfor følger et sammendrag og et forsøk på å trekke fram de viktigste/vesentlige forholdene for hvert ansvar/hver enhet fra det arbeidet enhetslederne har gjort.

Når begrepet ramme brukes nedenfor, er det den økonomiske rammen kommunestyret ga i sitt møte i slutten av juni 2018 – se ovenfor.

I dette møtet fikk rådmannen fullmakt til å sette ramme for enhetene:

Kommunestyret støtter vurderingene som er gjort av rådmann under «BALANSERING AV BUDSJETTFORSLAGET» i saksframstillingen. Det vil også si å gi rådmannen fullmakt til å endre rammene som fordeles ut på enhetene i starten av budsjettprosessen. Formannskapet orienteres om dette så snart rådmannen har konkludert på justerte rammer – trolig medio september.

Rådmannen satte følgende rammer (og orienterte formannskapet 19.09 via e-post):

RAMMER:

For de fleste enheter er det de samme rammer som ligger i rødheftet.

UNNTAK er

- *Bolme barnehage som har fått 650 000 kroner i økt ramme*
- *Øvre Rindal barnehage som har fått økt ramme med 300 000 kroner*
- *Skolen som har fått redusert ramme på 600 000 kroner*
- *Kultur som har fått redusert ramme med 150 000 kroner*
- *Landbruk og oppmåling som har fått rammen redusert med kr. 200 000.*

NB!

Disse «unntakene» er videreført i hele økonomiplanperioden.

Rådmannen har også lagt inn følgende i sitt forslag – i tråd med kommunestyrets rammesak i juni:

Lønnsutgifter

En økning på ca. 2,5 % hvert år. Dette er trolig for lavt i forhold til prognosene i Statsbudsjettet.

Pensjon

Det har vært store variasjoner på dette de siste årene. Administrasjonen ser ikke grunnlag for å endre det som ligger i økonomiplana på nåværende tidspunkt. Det er bare gjort små justeringer. Pensjonskostnadene viser da en svak økning framover.

Andre kostnader/ inntekter

Det brukes 2 % prisøkning pr. år på dagens drift.

Rentenivå

Kommunalbankens prognoser er relevant å legge til grunn.

I sommer så det ut som det kunne brukes stabile renteprosenter framover. Nå er Kommunalbankens prognoser en økning i rentene. Rådmannen har lagt inn en økning i rentekostnadene framover, men noe lavere enn Kommunalbankens prognoser.

Avdrag

Det er ingen grunn til å endre dette. Økonomiplanens tall brukes.

SÅ OVER TIL EN GJENNOMGANG AV ENHETENES ARBEID MED BUDSJETTET:

Ansvar 100, Politikk og lederteam (og integrering):

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt. kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, men også en del nye punkter. Blant annet er alt som har med IKT(sentralt) nå tatt med her. (I fjor var det under ansvar 110).	<u>Her kan virksomheten deles opp i 3:</u> Den politiske virksomheten (inkl kontroll)– videreføring av drifta er i stor grad i tråd med rammene gitt av kommunestyret. Men tre (vesentlige) forhold nevnes: • Politikergodtgjørelsene er hevet noe ut fra det er ser er realiteter; kr. 100 000 i 2019(opplæring nye folkevalgte inkl) kr. 30 000 til 50 000 i 2020 og 2021. • Revisjonskostnadene er forventet økt med ca kr. 150 000 årlig når det skal belastes etter medgått tid. • Det er lagt inn nettokostnad til arbeid med fylkesbyttet med kr. 250 000 i 2019. Lederteamet og opplæring/kompetanseheving - videreføring av drifta er i det vesentlige i tråd med rammene gitt av kommunestyret sett bort fra det nye tiltaket som ble lagt inn i fjor – stipend(i 2018 og 2019 og videreført i 2020). Flyktninge(integrering)virksomheten – Her er det store avvik i forhold til økonomiplana – særlig i 2019. Avvikene er store på utbetaling av «lønn» til flyktningene(mye lavere enn budsjettet fordi det ikke har kommet nye flyktninger) og statstilskudd høyere enn budsjettet. Det er budsjettet med en person i integreringsarbeidet. NB! Store usikkerheter utover i perioden. Det er mot slutten av perioden lagt inn omtrent like store inntekter som kostnader på flyktningeområdet/integreringsarbeidet på denne enheten. Følgende funksjoner gjelder integrering: <i>1205 Innvandrerbhjelp</i> <i>8500 Statstilskudd flyktninger</i> (tall i hele 1000)	

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er ganske lik fjorårets, men også en del nye/endrede punkter. Blant annet er alt som har med IKT(sentralt) nå tatt ut. Det finnes nå under ansvar 100.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 i balanse. Det er viktig å merke seg at dette gjelder stabsenheten UTEN IKT. Enheten har gjort små endringer på flere poster, men vesentlige endringer er: • Det vil koste kr. 80 000 mer årlig å delta i IKA (Interkommunalt arkiv) Trøndelag enn det som var kostnaden i Møre og Romsdal. • Ca 50 % stilling er flyttet fra IKT til «generell stab» MEN totalt årsverk på enheten er det samme i 2019 som det vi har i 2018 – 7,5 årsverk. På IKT-området er det store og omfattende endringer(mest økninger). Se nedenfor. Ellers får stabsenheten ekstra oppgaver innenfor arkiv/sak-arkivsystem og valgavvikling i 2019 i forhold til 2018. Økonomiplanen: Økonomiplanen er i balanse i 2020 i forhold til vedtatt økonomiplan. Den framskrevne økonomiplanen viser imidlertid at det i 2021 må spares inn ca 250 000 kroner for å matche det som er vedtatt. Det er helt i tråd med det som ble vedtatt for et år siden. Enhetsleder mener det best kan gjennomføres ved å ta vekk budsjettmidler til velferdstiltak(kr. 150 000) og generell innsparing på reisevirksomhet og andre driftskostnader(kr. 100 000). Dette er lagt inn i enhetsledres tall.	IKT – se nedenfor

IKT; – under ansvar 110 i tallbudsjettet, men blir trolig en del av ansvar 100 i en budsjettregulering først på 2019.

IKT er et område under sterk utvikling og endring- i ekstra stor grad hos oss i Rindal kommune fordi vi har lagt om både organisering, oppgavefordeling og også «strategi» det siste året. Men det gjelder også i stor grad generelt for hele kommunesektoren. Behovene og utviklingsoppgavene «velter innover oss» i stadig økende tempo. Dette har mange positive sider som gjøre at vi kan yte mer (og mer effektive) og bedre tjenester som folk ønsker. MEN det koster i en investerings- utviklingsfase. Kommunestyret har hørt ved flere anledninger at «vi klarer ikke budsjettere opp like raskt som

utfordringene kommer».

I år har vi klart evnet å ha mer oversikt over det som kommer enn vi har hatt de senere år. Derfor håper og tror vi at for 2019 skal vi ha fått med oss i større grad det som blir behovene for 2019 enn tidligere år. Det har som konsekvens at rammen som ligger i vedtatt økonomiplan langt fra holder i forhold til det rådmann/IKT-ansvarlig mener er helt nødvendig for 2019.

Litt mer fra grunnlaget:

Kostnader knyttet til drift av eget datarom, utbygging av gammelt datautstyr, stabilisering av nett, oppgradering programvare som ikke er i fellespunktet på IKT-Orkide, vedlikeholdskostnader til leverandører av fagprogrammer mm. er totalt noe redusert. Vi kjøper noe mer tjenester, men har en hel stilling mindre på dette.

Lisenser og avtaler

Vi har nå en god oversikt på lisenser og vedlikeholdsavtaler tilknyttet våre fagprogrammer. Når det gjelder lisenskostnader tilknyttet Microsoft og Citrix, er det usikkerhet tilknyttet disse kostnadene, da vi har en litt manglende oversikt på lisenser tilknyttet Microsoft. Både Microsoft og Citrix-lisensene våre må oppgraderes, og samtidig med dette lanseres en ny løsning fra IKT-Orkide som innbefatter både Microsoft-lisenser, Citrix-lisenser, Intune (løsning for tanking av PC'er), mm.

Dette siste gir oss store økte kostnader (som vi delvis burde ha sett også for et år siden). Trolig øker disse kostnadene med opp mot kr. 600 000.

Legg merke til at en del av disse tallene er usikre, fordi IKT-ORKIDE jobber med saken i disse dager.

Kostnadene knyttet til nytt Sak & arkiv system er heller ikke kjent pr. nå. Forhandlinger er gjennomført med leverandørene. Reviderte tilbud kommer mot slutten av oktober. Valg av løsning forventes å bli gjort i slutten av oktober med idriftsetting i løpet av 1. halvår 2019.

Det ligger kostnader på selve innføringsfasen i IKT-Orkide sitt investeringsbudsjett, men selve den årlige driftskostnaden er antatt lik den vi har med dagens system – til vi vet mer konkret.

Lokalt har vi satt i gang med prosess for oppsett av SikkerPrint. Det er derfor knyttet usikkerhet til kostnader for oppsett av sikkerPrint på skrivere i kommunen. Nye GDPR-regler krever at vi gjør noe i forhold til det opplegget vi har i dag.

Totale kostnader budsjettet på det ovenfor beskrevne på Stab/rådmannsområdet er kr. 2,4 millioner kroner. (I tillegg kommer det ca 1 million kroner budsjettet på enhetene).

IKT-ORKIDE

Driftskostnaden for IKT-ORKIDE som faller på Rindal kommune er budsjettet med 1,1 million kroner på Stab/rådmannsområdet.

I tillegg kommer ca 200 000 kroner på de andre enhetene.

INVESTERINGER

Nytt sak & arkiv system (arkivkjerne) – her vil kostnadene bli revidert når ny avtale er klar. Ref. ovenfor.

Nye prosjekter i IKT-Orkide– kostnader knyttet til foreslåtte prosjekter, og her er det valgfritt å delta.

For 2019 er det et nytt prosjekt; felles eByggesak. (Det er nesten utenkelig at Rindal kommune ikke blir med på dette.) Etableringskostnad for Rindal kommune er kr. 39 975,-

Andre aktuelle investeringer – som det tas stilling til hos rådmann eller i IKT-utvalget:

Kommunikasjonsutstyr	flere steder	kr. 300 000,-
----------------------	--------------	---------------

Møterom på kommunehuset	prosjektor, videoløsning	kr. 70 000
Eldresentret	kommune-TV	kr. 100 000
Multimediarom på skolen	videoløsning	kr. 50 000
SikkerPrint	nye skrivere + sikkerPrint	kr. 50 000
Diverse møteromsløsninger		Kr. 30 000
Investeringsbudsjett IKT-ORKIDE		Kr. 200 000

I økonomiplanen er det avsatt en «pott» hvert år på kr. 500 000 til IKT-investeringer i Rindal kommune.

Framover

Vi er tilknyttet IKT-Orkide og ønsker å ha fokus på bruk av standardprogrammer og anbefalte løsninger fra dem.

Det er gjort et grundig arbeid ifm. IKT-kostnadene, og dette vil kunne danne et bedre grunnlag enn tidligere ift. fordeling av kostnader på enhetene. Dette gjelder spesielt for lisenskostnader/vedlikehold tilknyttet Visma, Acos og CGM (på legekantoret). Dette skal også være mulig for lisenskostnadene tilknyttet Microsoft og Citrix.

Det er viktig at vi jobber for å få på plass en rullerings-liste på datatutstyr; når de er kjøpt og med tilhørende estimerte levetid. På denne måten kan vi ha bedre forutsigbare kostnader tilknyttet datautstyret.

Innkjøpssamarbeidet NII(Nordmøre interkommunale innkjøpssamarbeid) er i gang med å lage felles avtale på leasing/leie/kjøp av skrivere fra HP. Vi har meldt interesse for å delta på denne.

IKT

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
------------------	-----------------------	---------------

Mange nye punkter. IKT-handlingsprogrammet er i stor grad nytt. Finnes under ansvar 100.	Rådmann/IKT-ansvarlig sitt budsjettforslag for 2019 gir et merforbruk i forhold til vedtatt ramme på kr. 902 000 kroner. Noen poster (til dels store poster) er usikre. Årsak: Se ovenfor Økonomiplanen: Tallene i økonomiplanen er meget usikre på dette området av virksomheten vår. Det skjer stadig endringer og nye behov oppstår raskt. Vi har valgt å framskrive 2019-tallene, og får da følgende avvik i forhold til vedtatt økonomiplan(merforbruk): 2020: kr. 964 000 2021: kr. 1 067 000 Økningene kommer først og fremst innenfor Microsoft-lisenser og Citrix-lisenser, men også litt innenfor driften og utviklingsprosjekter i IKT-Orkide. NB! Tallene ovenfor som viser avvik i forhold til økonomiplanen må reduseres med kr. 500 000 hvert år etter opplysninger helt i slutten av oktober 2018. Se helt i starten av saksframlegget. I slutten av oktober viste det seg at Microsoft-lisenser og Citrix-lisenser var dobbeltbudsjettet.	
---	--	--

Ansvar 121, Rindal barnehage

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
------------------	-----------------------	---------------

Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor. Noe nytt vedr IKT	Enheten har et vesentlig merforbruk i forhold til gitt ramme i 2019 – kr 245 000. Da ligger det full barnehage til grunn OG videreføring av den ekstra tilretteleggingen som kommunestyret bevilget midler til i budsjettregulering i sommer/høst. Om en imidlertid bruker av fond på samme måte som vedtatt for 2018 er egentlig enheten i balanse. Dette har ikke enhetsleder lagt inn – derfor gapet. Barnehagene har imidlertid også fått noe økt nettokostnad pga.: • Bemanningsnorm og pedagognorm • Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid Økonomiplanen: Enhetsleder mener det er relevant å budsjettere 2020 og årene framover med full barnehage OG den ekstra tilretteleggingen som er i dag. Da vil Rindal barnehage ha et merforbruk i forhold til vedtatt økonomiplan slik: 2020: kr. 324 000 2021: kr. 331 000	
---	---	--

Ansvar 122, Bolme barnehage

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor. Noe nytt vedr IKT	Enheten har et vesentlig merforbruk i forhold til gitt ramme i 2019– kr. 297 000. Det som ligger til grunn i budsjettet er «overfull» barnehage vårhalvåret 2019 og full barnehage høsthalvåret 2019. (Det var i vedtatt økonomiplan forventet lavere etterspørsel etter barnehageplasser. Dette har ikke skjedd. Dette er hovedårsak til avviket.) Økonomiplanen: Enhetsleder mener det er relevant å budsjettere 2020 og årene framover med full barnehage(i tråd med bemanningsplana). Da vil Bolme barnehage ha et merforbruk i forhold til vedtatt økonomiplan slik: 2020: kr. 300 000 2021: kr. 345 000	

Ansvar 123, Øvre Rindal barnehage

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
------------------	-----------------------	---------------

Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor. Noe nytt vedr IKT	Enheten har et vesentlig merforbruk i forhold til gitt ramme for 2019 – kr. 295 000. Det som ligger til grunn i budsjettet er «overfull» barnehage vårhalvåret 2019 og full barnehage høsthalvåret 2019. I tillegg er det kommet til spesialpedagogisk tiltak som ikke var med i vedtatt økonomiplan – kr. 271 000 av de ovenfor nevnte kr. 295 000. Økonomiplanen: Enhetsleder mener det er relevant å budsjettere 2020 og årene framover med full barnehage OG spesialpedagogisk tiltak som i dag. Da vil Øvre Rindal barnehage ha et merforbruk i forhold til vedtatt økonomiplan slik: 2020: kr. 224 000 2021: kr. 264 000	
---	---	--

Ansvar 131, Skole

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar						
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, men også noen nye punkter.	Enheten har lagt fram et budsjett i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan i 2019. Rektor har fått dette til med å ta mindre tilpassninger i lønn, men mest ved å heve anslaget for inntekter. Dette gjelder fra Staten(øremerkede) OG andre kommuner. Dette er i tråd med forventning og erfaring fra de siste årene. Økonomiplanen: Denne er i balanse i 2020 med de forutsetninger som er lagt til grunn i 2019-budsjettet – videreført til 2020. For å komme i balanse i 2021 har rektor vært nødt til å redusere lønn tilsvarende ca ⅓-stilling – kr. 500 000. Dette stemmer godt med de forutsetninger/kutt som lå til grunn for vedtatt økonomiplan i fjor. Rektor sin vurdering er at dette skal være mulig om det ikke oppstår uforutsette endringer og/eller behov som vi ikke vet om i dag. Det er lagt inn i enhetsledres tall i 2021. Elevtallsutviklingen antas svakt synkende. Elevtallsutvikling slik vi ser det pr nå: <table border="1"> <tr> <td>18/19</td><td>19/20</td><td>20/21</td></tr> <tr> <td>233 elever</td><td>225 elever</td><td>222 elever</td></tr> </table>	18/19	19/20	20/21	233 elever	225 elever	222 elever	
18/19	19/20	20/21						
233 elever	225 elever	222 elever						

Ansvar 140, Kultur

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar																		
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 innenfor rammen (et lite merforbruk på kr. 15 000,- pga tillegg på pensjon lagt inn av rådmann etter at enhetsleder var ferdig.) Enhetsleder har gjort følgende kutt for å få dette til (i tillegg til å gjøre noen endringer ut fra forhold som reelt har endret seg): <table><tr><th>Tiltak:</th><th>2019</th></tr><tr><td>Økte leieinntekter Rindalshuset</td><td>+15</td></tr><tr><td>Barn & Unge; reduksjon tilskudd andre</td><td>-10`</td></tr><tr><td>Reduksjon markedsføring Skimuseum</td><td>-10`</td></tr><tr><td>Reduksjon drift kino – internettkostnad</td><td>-15`</td></tr><tr><td>Økte billettinntekter kino pga økt bill.pris</td><td>+15`</td></tr><tr><td>Reduksjon Ungdomsrådet MOT – revidert avtale</td><td>-15`</td></tr><tr><td>Rindalshuset; reduksjon tilsynsvakt + økt arbeidskrav til fast ansatte</td><td>-25`</td></tr><tr><td>Sum</td><td></td></tr></table> Punktene: • Reduksjon drift kino – internettkostnad • Økte billettinntekter kino pga økt bill.pris • Reduksjon Ungdomsrådet MOT – revidert avtale er punkter som enheten får resultat av «uten å gjøre noe selv», på sett og vis endringer som ikke er kutt, men et resultat av andre endringer. Så da er reelt kutt/inntektsøkning for enheten som er lagt inn for å matche rammen egentlig: • Økte leieinntekter Rindalshuset • Barn & Unge; reduksjon tilskudd andre • Reduksjon markedsføring Skimuseum • Rindalshuset; reduksjon tilsynsvakt + økt arbeidskrav til fast ansatte. <u>SUM kutt/inntektsøkning er da kr. 60 000.</u> Det siste punktet vedr. Rindalshuset berører personale og turnusordningene på Rindalshus/bibliotek, og er unaturlig å gjøre for bare et år. Økonomiplanen: Økonomiplanen er i balanse i forhold til gjeldende vedtak <u>når tiltakene nevnt ovenfor videreføres i hele 4-årsperioden.</u>	Tiltak:	2019	Økte leieinntekter Rindalshuset	+15	Barn & Unge; reduksjon tilskudd andre	-10`	Reduksjon markedsføring Skimuseum	-10`	Reduksjon drift kino – internettkostnad	-15`	Økte billettinntekter kino pga økt bill.pris	+15`	Reduksjon Ungdomsrådet MOT – revidert avtale	-15`	Rindalshuset; reduksjon tilsynsvakt + økt arbeidskrav til fast ansatte	-25`	Sum		
Tiltak:	2019																			
Økte leieinntekter Rindalshuset	+15																			
Barn & Unge; reduksjon tilskudd andre	-10`																			
Reduksjon markedsføring Skimuseum	-10`																			
Reduksjon drift kino – internettkostnad	-15`																			
Økte billettinntekter kino pga økt bill.pris	+15`																			
Reduksjon Ungdomsrådet MOT – revidert avtale	-15`																			
Rindalshuset; reduksjon tilsynsvakt + økt arbeidskrav til fast ansatte	-25`																			
Sum																				

Ansvar 151, Nærings- og samfunnsutvikling

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 i balanse ut fra vedtatt økonomiplan. Økonomiplanen for enheten er så å si i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan når 2019-aktiviteten skrives fram. Det er gjort noen små justeringer i bruk av fond.	

Ansvar 152, Plan

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor, men et nytt mål tatt inn:Ta hensyn til klima og samfunnssikkerhet i planarbeidet	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 i balanse ut fra vedtatt økonomiplan. Dette er i det alt vesentlige videreføring av <u>2018-budsjettet</u> . NB! Regnskapet for 2018 blir nok en del høyere enn budsjettet pga av bruk av Plankontoret mer enn budsjettet – på Sunna, Bjergin og samfunnsdelen. Økonomiplanen for enheten er i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan når 2019-aktiviteten skrives fram.	

Ansvar 153, Landbruk og oppmåling

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 med et lite mindreforbruk i forhold til rammen. Dette har sin årsak i at oppmålings-(og kart)stillingen er redusert fra 100 % til 60 % fom 2019. Rekruttering i stillingen antas å bli gjennomført høsten 2018. Økonomiplanen for enheten er så å si i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan når 2019-aktiviteten skrives fram. Usikkerhet er her selvsagt om en lykkes å rekruttere riktig og nødvendig kompetanse i en 60% stilling.	

Ansvar 161, Anlegg

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan. Gebyrene(vann, avløp og feiing) er foreslått økt kun med prisstigning(og knappest det). Det er gjort en liten nedjustering av veikostnadene for å balansere for enheten totalt – ca kr. 70 000. Økonomiplanen for enheten er så å si i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan når 2019-aktiviteten skrives fram. Veivedlikehold er litt redusert hvert år – ca kr. 70 000,- for å komme innenfor rammen. I hele perioden er gebyrene(vann, avløp og feiing) kun økt med prisstigning. Da viser selvkostregnskapet også omtrent balansert utvikling med 100% inndekking av kostnader.	

Ansvar 162, Bygg/FDV:

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan. Enhetsleder har da måttet gjøre to vesentlige grep: -Redusert ca 40 % stilling på renhold. Dette er delvis en reduksjon fordi areal er gått ut av bruk(Øvre Rindal skole) og delvis et rent kutt på renhold. Da må renholdet prioriteres enda «tøffere». -50 % stilling reduksjon på Bygg/FDV. (Stillingen er overført Anlegg). Dette fører til reduksjon i de tjenester FDV har kapasitet til å gi enhetene. Det har vært jobbet spesielt med å få oversikt over energikostnadene. Enhetsleder mener det nå er lagt inn nok midler til energi for et normalår. Økonomiplanen for enheten er ikke i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan om budsjettforslaget for 2019 framskrives. Det viser merforbruk på følgende summer: 2020 kr. 360 000 2021 kr. 248 000. Enhetsleder vil ikke anbefale at dette tas ved stillingsreduksjoner. Han mener det ikke er mulig å redusere noe mer på mannskapet, så da blir enheten nødt til enten å stenge bygg og/eller redusere igjen på de postene som har med drift å gjøre – hovedsakelig vedlikehold, servicekostnader og energi. Dette er lagt inn i enhetsledres tall. For å få til dette er det nok helt nødvendig å ta mer bygg ut av drift.	

Ansvar 172, Barnevern

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enheten har lagt fram et budsjettforslag for 2019 som er ca 300 000 kroner over vedtatt økonomiplan. Dette er imidlertid svært nær det budsjettet som er vedtatt for 2018. Og som trolig holder for 2018. Økonomiplanen for enheten er langt fra i balanse. Totale kostnader hvert år som ligger i økonomiplanen i 2020 og 2021 er nesten en million kroner lavere enn dagens årlige kostnad. Økonomisjef og enhetsleder velger å legge seg litt «midt på treet» og foreslå en ramme for enhetens kostnad i 2020 til 2022 ca midt mellom dagens kostnad og kostnaden som ligger i økonomiplanen. Da blir avviket i forhold til økonomiplanen rundt 500 000 hvert år videre i økonomiplanperioden. NYE OPPLYSNINGER helt i slutten av oktober:	

	Barnevern trenger minst 500 000 kroner utover det vi har visst om til nå og som er nevnt ovenfor. Dette er videreført i hele 4-årsperioden.	
--	--	--

Ansvar 171 OG 173, Helse- og omsorg

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor. Naturlig at handlingsprogrammet justeres etter avsluttet avklaring og oppfølging av RO-rapporten.	Enheten(e) har lagt fram budsjettforslag som er i balanse i forhold til vedtatt ramme for 2019. (Answarene 171 og 173 sett sammen). For å komme innenfor rammen har enhetsleder kuttet på vikarbudsjett og budsjett for ekstrahjelp ved helsetunet, hjemmetjenesten og bo- og miljøtjenesten. En 80 % stilling er tatt ut på grunn av oppsigelse. Fastlønn er økt på grunn av flere større stillingsprosenter enn det er hjemler for. Dette er et tiltak i tjenesten for å rekruttere og beholde kvalifiserte medarbeidere. Altså en villet og planlagt endring. (Pga at pensjon måtte justeres litt opp etter at enhetsleder var ferdig med sitt forslag, er det et lite merforbruk på området i forhold til ramme.) Enhetens vurdering er at det i 2019 skal være mulig å drifte enheten på en måte omtrent som i 2018 innenfor disse rammene. Antall eldre er omtrent stabilt i 2018/2019/2020. Det er et NB!!, og det er at det er 50/50 sannsynlighet for at det kan bli behov for <u>et tiltak</u> med kostnad i millionklassen, men usikkerheten er i dag så stor at tiltaket IKKE legges inn i budsjettforslaget fra enheten. Men viktig at kommunestyret budsjetterer slik totalt at tiltaket kan innpasses. Arbeidet med dreining mot mindre institusjon og mer hjemmetjenester fortsetter. Rapport fra RO er til god hjelp i dette arbeidet. Økonomiplanen for enheten(e) er ikke helt i balanse i forhold til vedtatt økonomiplan om 2019-budsjettet framskrives. Det mangler ca 600 000 hvert av årene. Dette har enheten(e) løst ved å legge inn innsparing på ca ett årsverk fra 2019-nivået i årene etter 2019. Enheten(e) mener dette best kan gjennomføres ved å legge ned ytterligere sykehjemsplasser. Gapet i økonomiplanen matcher godt med det som ble vedtatt i fjor. Nylig rapport fra RO(som har gjennomgått hele tjenesten) brukes som grunnlag for å effektivisere og utvikle tjenesten ytterligere. (Kommunestyret har fått presentert rapporten). Enhetsleder skriver også at det har vært en trend at det i gjennomsnitt er flere ledige senger på institusjonen nå enn tidligere. Det er i arbeid et stort fellesprosjekt i hele Midt-Norge for	

	et felles helseprogram(data) for hele helsetjenesten i alle nivåer – «Helseplattformen». Dette kommer trolig i løpet av et par-tre år, men pr. i dag er det helt umulig å anslå kostnadene.	
--	---	--

Ansvar 175: NAV

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
Her er det mange punkter som er lik fjorårets, altså er handlingsprogrammet i stor grad som i fjor.	Enhetsleder har laget et budsjett for 2018 som viser et mindreforbruk på 308 000 kroner. Dette kommer fram ved at midler til Kvalifiseringsprogrammet er redusert med kr. 200 000 og økonomisk sosialhjelp er redusert med kr. 150 000. Noen poster er øket litt. Enhetsleder mener reduksjonene er realistiske. Økonomiplanen: I økonomiplanen (fra 2019 til 2020/2021) er rammen til enheten redusert kraftig (700 000 – 800 000 kroner). Dette mener enhetsleder er urealistisk, og foreslår at rammen heves noe – nesten opp til 2019-nivå. Det betyr at rammen overskrides med kr. 132 000 i 2020 og kr. 255 000 i 2021.	

Ansvar 190: FELLESOMRÅDET

Handlingsprogram	Tallbudsjettet viser:	Evt kommentar
	Her er det i år egentlig bare gjort små justeringer på: -pensjon -konesjonskraftsalg -eiendomsskatt -rentekostnader og renteinntekter Eneste vesentlige avviket i både årsbudsjett og økonomiplan er vedrørende skatte- og rammeoverføringer fra staten. Kommunen får ca. 1,1 million mindre fra staten på skatt- og ramme for 2019 ift det som ligger i vedtatt økonomiplan. Dette har også betydning for inntektene framover. Det som er lagt inn nå i forhold til det som er i vedtatte økonomiplan er gjengitt i tabellen nedenfor. Det er – som i økonomiplanen – lagt opp til en svak inntektsutvikling. Dette tas nærmere opp under «Statsbudsjettet» - se nedenfor.	

Tall i hele 1000

	Skatt- og rammeoverføringer	2019	2020	2021	2022
	I vedtatte økonomiplan	135 610	137 950	140 650	
	Forslaget fra rådmann nå	134 400	137 100	139 900	142 600
	DIFFERANSE	-1 210	-850	-750	

Økningen er – med grunnlag i det vi vet vi får i 2019 – 2 % hvert år. Dette er noe høyere enn det vi vet vi har fått de senere årene i statsbudsjettet.

MEN så har rådmannen sett på erfaringen med at det viser seg at skatteinntekten er bedre enn antagelsene fra regjeringen i statsbudsjettet, slik at en har lagt seg på en økning på 2 % årlig.

Kirke/soknet har laget et budsjettforslag 2019/økonomiplan 2019-2022 på drift som viser at med rammer gitt fra kommunen mangler soknet en plass mellom 50 000 og 100 000 kroner hvert år for at netto driftsresultat skal gå i null.

Soknet har noe opparbeidet disposisjonsfond.

Investeringsønsker: Traktor /Avant på kirkegården - Investering på ca 440 000 inkl. mva med utstyr.

Dette til delvis erstatning for en traktor/graver som ble innkjøpt før 1980.

Frivilligsentralen (ansvar 194) har laget et budsjettforslag på en netto kostnad på 407 000 kroner- noe som er svært nær gitt ramme. Det forutsetter imidlertid bruk av fond avsatt til integreringsvirksomhet på ca 70 000 kroner.

Frivilligsentralen legger opp til virksomhet i 2019 svært nær det som er aktiviteten i 2018.

UT FRA DET OVENFORSTÅENDE KAN FØLGENDE TABELL SETTES OPP – SOM EN FORM FOR OPPSUMMERING etter at enhetene har jobbet med budsjettet:

Etter at enhetslederne har gjennomarbeidet og sendt inn sine budsjettforslag ser bildet slik ut:

Minus er mindreforbruk i forhold til ramme(vedtatt økonomiplan).

Pluss er merforbruk i forhold til ramme(vedtatt økonomiplan).

Tall i hele 1000

		2019	2020	2021	KOMMENTAR
100	Politikk, lederteam, integrering	- 1 732	249	863	
110	Stab (inkl IKT)	402	465	567	Økningen er i sin helhet på IKT
121	Rindal barnehage	245	324	331	
122	Bolme barnehage	297	296	345	
123	Øvre Rindal barnehage	295	224	264	
131	Skole	77	-50	-16	
140	Kultur	15	17	-10	
151	Næring- og samfunnsutvikling	0	0	0	
152	Plan	0	1	5	
153	Landbruk og oppmåling	-15	14	-15	
161	Anlegg	2	13	1	
162	FDV/bygg	101	60	-52	
171	Helse og omsorg(tidligere helse- og familie)	-104	59	127	
173	Helse- og omsorg	318	-70	-126	
171 og 173	SAMLET Helse og omsorg	213	-11	1	
172	Barnevern	809	909	1000	
175	NAV	-308	132	256	
194	Frivilligsentralen	1	9	9	
	SUM(netto) enhetene	402	2652	3550	

190	Fellesområdet(etter statsbudsjettet)	1 047	-332	-145	
	SUM(netto) hele kommunen	1 450	2320	3 405	

Grunnene til disse avvikene er gitt under beskrivelsene fra hver enhet – se ovenfor.

Det denne tabellen viser er at det er 6 enheter som må ha vesentlig mer midler enn det som kommunestyret har lagt til grunn i sin gjeldende økonomiplan for å videreføre dagens nivå på tjenestetilbudet.

I slutten av perioden er behovet for «netto innsparing» samlet 3-3,5 millioner kroner. OG også viktig å understreke at dette er nivået som driftskostnadene må ned for at netto driftsresultat skal bli ca null.

For å ha «sunn økonomisk drift», må netto driftsresultat være over 2 millioner kroner pluss, og da er det et gap på over 5 millioner kroner som må «tettes» i slutten av perioden.

I tillegg har Helse- og omsorg, skole og FDV/bygg tatt noe kutt (noen hundretusen kroner hver, samlet ca 1,5 millioner kroner) mot slutten av perioden for å komme ned på ramme. De har altså også egentlig redusert sin drift noe i økonomiplanperioden. Kultur og administrasjon/stab har også redusert noe.

Tabellen over viser at driftsnivået(netto) må ned ca 6,5 mill. kroner mot slutten av perioden samlet for Rindal kommune i forhold til det driftsnivået som er gjeldende i 2018. Dette om en skal ha sunn økonomisk drift.

Beløpet som bør tas i netto reduksjon i 2019 er i hvert fall en tredjedel av dette. Igjen under forutsetning av sunn økonomisk drift.

SÅ OVER TIL OVERSIKTEN OVER ØNSKEDE NYE DRIFTS- OG INVESTERINGSTILTAK:

Disse tiltakene er da IKKE innarbeidet i budsjettforslagene fra enhetene.

(Mer detaljerte oversikter deles ut i møtet. Kan selvsagt også skaffes på forespørsel.)

DRIFT (ønsker):

ENHET	TILTAK	KOSTNAD i kroner			
		2019	2020	2021	2022
121- Rindal barnehage	Ny grindløsning ved barnehagen/SFO (egentlig FDV/bygg)	75 000			
121- Rindal barnehage	Skifte ut lekehus på uteområdet – det gjelder ett «hus» i denne omgang, men behovet er tilstede i en viss sgra på hele området skole/barnehage	80 000			
122- Bolme barnehage	Utskifting av vegg/fasade inkl vinduer mot vest pga råte.(egentlig bygg/FDV)	500 000			
122- Bolme barnehage	Utvendig solavskjerming mot vest. Sees i sammenheng med utskifting vegg. Det er i dag innvendig solavskjerming, men dette er en dårlig løsning.		100 000		
122- Bolme barnehage	Nytt kjøkken Ny- og Skulstøgg		150 000		
122- Bolme barnehage	Bytte ut inventar – mer generelt. Lite har vært utskiftet siden starten av barnehagen.			100 000	

123- Øvre Rindal barnehage	Gjerde mot bekk. Økende antall små barn (1-3 åringer) i barnehagen. Behov for sikring av område mot bekk.	Tas innenfor normal-budsjett			
123- Øvre Rindal barnehage	Skifte gulvbelegg storbarn (Ruten). Tidligere mediatek		Ikke prissatt		
140 – Kultur	Rehabiliteringstiltak ved Løsetlåna, Rindal skimuseum: Større råteskader i deler av tømmerkonstruksjon, kledning og vinduer.	1 200 000			
140 – Kultur	Rehabiliteringstiltak ved Kvernhus, Rindal skimuseum: Råteskader i tømmerkasse og ustabil konstruksjon i stolpefundament.	300 000			
140 – Kultur	Rehabiliteringstiltak på 2 stk stabbur ved Rindal skimuseum: Svak fundamentering, råteskader, kledning av vegger m.m.		500 000		
140 – Kultur	Innføring igjen av ungdomskonsulentstilling i 50% stilling	260 000	270 000	280 000	290 000
140 – Kultur	Utskifting møblement/oppussing vestibyle Rindalshuset	100 000	100 000		
140 – Kultur	Tilskudd lokale kulturverntiltak. Kommunal kulturminnevernplan er under arbeid, og en kan regne med at det vil ligge noen forventinger i den om at det vil være en noe større kommunal satsning på tilskuddsmuligheter.		100 000	100 000	100 000
140 – Kultur	Gjenninnføre; Kommunalt tilskudd til forsamlingshus. Denne tilskuddsordningen var tidligere.	50 000	50 000	50 000	50 000
152 – Plan	Revisjon av samfunnsdelen av kommuneplana				200 000
161 – Anlegg	Ny PLS(datastyring) av pumpestasjon og høydebasseng ved Jøåbakken	150 000			
161 – Anlegg	Mer midler til asfaltering/veivedlikehold enn det som ligger i grunnbudsjettet	300 000	300 000	400 000	400 000
162 – FDV/bygg	FDV-kostnader ved å ta i bruk 32 m2 med garderobe til barnehage sjølv på Øvre Rindal barnehage	25 000	25 000	25 000	25 000
162 – FDV/bygg	Utskifting automatikk ventilasjonsanlegg på Rindal skole og Rindalshuset. Ikke mulig å skaffe deler til eksisterende styring.	Usikker kostnad!			
162- FDV/bygg	Nytt regelverk krever en vesentlig kostnad på heisene på Helsetunet.	Vet ikke kostnad enda!			
162 – FDV/bygg	Automatikk sjølv/lukking porter Rutebilstasjon. HMS- tiltak for å unngå tunge løft.	75 000			
162 – FDV/bygg	To flate tak som må vedlikeholdes/skiftes på Rindalshuset(over Attanova og vestibylen)	250 000			
162 – FDV/bygg	El-kontroll kommunale bygg. Etter branntilsyn i 2016 er vi pålagt å gjennomføre el-kontroll på kommunale bygg. Så vidt startet opp i 2017.	200 000			
171/173 – helse- og omsorg	Ressurser til renhold på fellesareal for bo- og miljøtjensten, ca 10 % stilling.	50 000	50 000	50 000	50 000
171/173 – helse- og	Ombygging fysioterapisal. Fysioterapisalen er liten, og det er ofte trangt om	50 000			

omsorg	plassen når det er sjølv som trener sjølv. Fysioterapeutene har sjølv kommet med et forslag til løsning.				
171/173 – helse- og omsorg	Solskjerming utenfor fysioterapikontor og fellesareal ved Bo- og miljøtjenesten. Tiltaket har vært etterspurt i flere vernerunder.	100 000			
171/173 – helse- og omsorg	Utskifting av vaskemaskiner og tørke på vaskeriet.	100 000		100 000	
171/173 – helse- og omsorg	Innføre 4 måltider også på helg på institusjonen. For å få til dette må bemanningen styrkes noe – ca 60 % stilling.	350 000	360 000	370 000	380 000

INVESTERING (ønsker):

ENHET	TILTAK	KOSTNAD i kroner			
		2019	2020	2021	2022
161- Anlegg	Septikmottak Sunna Renseanlegg. Utredning i 2019. Gjennomføring av selve tiltaket/arbeidet i 2021. Grunnen til ønsket er; Stor pågang fra septiktømming fra fritidseiendommer. Vi har ikke kapasitet til å ta imot den mengden som kommer inn.	100 000		800 000	
161- Anlegg	Vann og avløp Skjølsvollgrenda – i tråd med vedtatt plan				1 500 000 (usikker kostnad)
161- Anlegg	Asfalt – hvor det skal asfalteres avklares senere – hvert år.		500 000	600 000	500 000
161- Anlegg	Trafikksikkerhetsmidler. Tidligere er det satt av en mindre sum hvert år. Nå er forslaget å samle innsatsen med ca 3 års mellomrom. De årlige mindre tiltakene tas innen driftsbudsjettet.			300 000	
161- Anlegg	Tilknytning vann og avløp Brønstadøyan Også strømtilførsel	1 700 000			
162- FDV/bygg	Ombygging ren/skitten sone på brannstasjon. Nytt regelverk – og tydelig HMS-tiltak. Pålegg fra Arbeidstilsynet. Må gjennomføres i løpet av 2019. <u>Her er 3 alternativer kostnadsregnet.</u> Et alternativ er helt nytt bygg – ca. kr. 10 000 000 Et alternativ er et tilbyggalternativ på «Mørelinjenbygget» - kr. 4 600 000 Et alternativ er ombygging av det arealet som brannstasjonen er i i dag, pluss en del utviding av arealet – kr. 2 700 000 Alle priser eks mva	3 400 000			
162- FDV/bygg	Ny tankbil til brannvesenet.			1 000 000	
171/173 – helse- og omsorg	Utskifting av bil(er) i Bo- og miljøtjenesten	350 000			400 000

omsorg 162 – FDV/bygg	Trappeheis kommunehus II	500 000			
Kirke/Soknet	AVANT/Traktor til allsidig bruk på kirkegårdene	440 000			

I tillegg er følgende investeringsprosjekter vedtatt i gjeldende økonomiplan(2018-2021):

(Kan selvsagt endres ved et nytt vedtak).

Tall i hele 1000-kroner.

Navn	Prosjekt-nummer	2019	2020	2021
Inv. i samsvar med IT-plan	12021	500	500	500
Låsesystem/kortsystem	13036	100	0	0
Egenkapitalinnskudd(KLP)	18033	700	700	700
Planlegging utbygging RIH(helsetunet)	26106	500	500	1000
Trafikksikkerhetstiltak	33322	100	100	100
Asfalt veger	33353	400*	500	500
Brannbil ca 2020	33911			5000
Tilknytning avløp Løfald	35352	500		
SUM		2800	2300	7800

*Et kommunestyrevedtak kan tolkes slik at disse midlene er budsjettregulert fram til 2018 og brukt i 2018.

NB! Et forholdsvis stort investeringsprosjekt som i det alt vesentlige vil bli gjennomført i 2019, men er vedtatt(og finansiert) på 2018-budsjettet er «Ny vannforsyning til Lomunda og Møkkelgardsgrenda».

Dette er kostnadsregnet til 2,1 millioner kroner.

SÅ OVER TIL STATSBUJSJETTET, som kom 08.10:

Det ble nesten kopi fra fjoråret:

- Rindal kommune kommer svakt ut på inntektsutvikling i forhold til de aller fleste andre kommuner – kun 1,7 % oppgavekorrigeret økning. For 2019 er den gjennomsnittlige veksten for kommunene rundt 3 %.

Det kan skrives nesten det samme som i fjor på denne tiden (og året før det):

- Det er svært lite av «nyordninger» og endringer i statsbudsjettet for 2019 som gjelder Rindal kommune.

Selvsagt er Rindal berørt av revideringen av kriteriene og at deler av selve systemet er noe endret i forhold til før 2017- som for alle andre kommuner. Bildet fra før; at endringen gjort i systemet har liten betydning- eller svak negativ betydning for Rindal kommune - i alle fall på kort sikt – ser ut til å være riktig.

I det såkalte «Grønt hefte» kan det i starten av dette heftet leses mer om alle endringene/justeringene som er gjort «ut og inn av selve inntektssystemet».
(Innlemminger og korreksjoner).

Se:

https://www.regjeringen.no/contentassets/744de1ad6f0f4df09311c33edd01ae99/2019/gront_hefte_inntektssystemet_kommunar_fylkeskommunar_2019.pdf

Også selve tabellene med «alle tall» finnes i «Grønt hefte».

Følgende hovedtall kan leses ut av statsbudsjettet: Tall i hele 1000

	2017	2018, revidert	2019
Anslag frie inntekter	130 413	132 100	134 400
Utgiftsutjevning – 15,6 % over landsgjennomsnitt i 2018, 15,8 % i 2018 – 16,6 i 2017 (Altså vi får litt mindre pluss hvert år)	17 422	16 582	17 560
INGAR – Inntektsgarantiordningen	2 974	2 935	827
Småkommunetilskudd	5 543	5 543	5 698
Inntektsutjevningen	9 368	9 582	9 754
Skjønnsstilskudd	30	110	0

Rindal har en svak inntektsøkning i forhold til mange andre kommuner – pluss 1,7 % oppgavekorrigert. Tallet var 1,4 % fra 2017 til 2018, og omtrent det samme også året før det. Dette føyer seg altså inn i rekken av flere år med svak/dårlig inntektsøkning. Godt under det som har vært gjennomsnittet for kommunene generelt. Dette må vi anta vil være tilfelle også i årene som kommer ut fra kjente forhold.

Noen kommentarer til statsbudsjettet for Rindal kommune:

Rindal kommune behøver 15,6 % mer til drift enn gjennomsnittskommunen, og får derfor et forholdsvis stort beløp på utgiftsutjevningen – over 17,5 millioner kroner.

Utvikling i kriteriene

Den enkeltindeks i det såkalte inntektssystemet som klart har størst betydning for kommunens inntekter er barn i grunnskolealder. Når så Rindal har nedgang i elever i grunnskolen, vil det føre med seg at Rindal får en inntektsutvikling som er lavere enn landsgjennomsnitt. Dette har vi tydelig sett de siste årene OG vil få også framover, men i mye mindre grad enn den siste 5-årsperioden.

Men i årene framover får Rindal også negativ utvikling i kriteriene for personer over 80 år(færre over 80 år). Så da blir utviklingen/veksten i inntektene lav.

Utslaget i utgiftsutjevningen for noen av kriteriene fra 2017 til 2018 og fra 2018 til 2019 er tatt med i tabellen under:

	Endr 17-18	Endr 18-19
KRITERIER	kr per innb	kr per innb
2-5 år	225	-289
6-15 år	-702	-256
67-79 år	124	4
80-89 år	-429	18
over 90 år	228	131
Basistillegg	78	204
Landbrukskriterium	-5	2
Flyktninger uten integreringstilskudd	-14	-18
Dødlighet	247	-137
Opphopingsindeks	-29	6
Aleneboende 30 - 66 år	-5	-24

PU over 16 år	-52	-369
Ikke-gifte 67 år og over	69	-24
Barn 1 år uten kontantstøtte	-253	1155
SUM kostnadsnøkene	-480	354

I mange år nå har Rindal hatt en høy INGAR(inntektsgarantiordningen).

INGAR; Inntektsgarantiordninga er:

Inntektsgarantiordninga er ei ordning som skal skjerme kommunar mot plutselig svikt i rammetilskotet frå eit år til det neste. Ordninga er utforma slik at ingen kommune skal ha ein vekst i berekna rammetilskot frå eit år til det neste som er lågare enn 400 kroner under berekna vekst på landsbasis, i kroner per innbyggjar. Ordninga blir finansiert ved eit likt trekk per innbyggjar i alle kommunar.

Denne er nå i år vesentlig lavere. Dette er et godt signal for framtida. Det betyr egentlig at vi «reddes» noe mindre enn tidligere av minimumsgolvet i inntektsøkning som alle kommuner skal ha. Som riktignok er en del av inntektssystemet, men på lengre sikt vil fases ut. Positivt i år er altså at økningen i INGAR er stoppet opp.

I rammeoverføringene ligger blant annet følgende(etter spesiell fordeling):
(Klippet og limt fra Statsbudsjettet).

Saker med særskild fordeling 2019(generelt for alle kommuner):

- *Inndelingstilskot*
- *Helsestasjons- og skolehelseteneste*
- *Utrekk avgiftslette differensiert arbeidsgjevaravgift*
- *Korreksjon kommunal medfinansiering statleg barnevern*
- *Forsøk med ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet*
- *Utrekk forsøk statleg finansiering omsorgstenestene*
- *Frivilligsentralar*
- *Overgangsordninga til kommunar som slår seg saman*

For Rindal er følgende aktuelle:

Til helsestasjon og skolehelsetjeneste – kr. 330 000

Og Frivilligsentralen – kr. 289 000.

Innlemmingar og korreksjonar i 2019 (gjelder generelt i statsbudsjettet)

Innlemmingar:

Bustadsosialt kompetansetilskot

Tilskot til bustadsosialt arbeid

Forsøk med statleg finansiering av omsorgstenesta

Korreksjonar :

- Auka inntektsgrense for gratis kjernetid i barnehage frå 1. august 2018, heilårsveknad
- Gratis kjernetid i barnehage for 2-åringar frå 1. august 2019
- Auka foreldrebetaling i barnehage med 110 kroner per måned frå 1.januar 2018, heilårsveknad
- Auka foreldrebetaling i barnehage med 50 kroner per måned frå 1. august 2019
- Skjønstilskot, eingongsbevilgning i 2018 til retaksering eigedomsskatt
- Kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasientar i psykisk helsevern og tverrfagleg spesialisert behandling av rusavhengnad

- Takstoppgjeret for allmennlegar i 2018, heilårsveknad
- Statlege og private skular, auke i elevtal
- Utvida rett til vidaregåande opplæring for innvandrarar, heilårsveknad

Ingen av disse forventes å ha vesentlig konsekvens for Rindal.

Vi merker imidlertid virkningen mer og mer av gratis kjernetid i barnehagen.

Inntektsutjevningen for Rindal er beregnet til 9,8 millioner kroner. Denne er pr. i dag et anslag. Den blir avklart i februar 2019. Tallet er omtrent det samme som det som ble resultatet i fjor.

Oppsummert; – Rindal må planlegge for en inntektsutvikling fra skatt- og rammeoverføringer fra staten som er klart lavere enn det gjennomsnittskommunen i Norge vil få.

Det fører til at utgiftssiden i budsjett og økonomiplan må ned – og dermed et svakere tjenestetilbud samlet for kommunen.

Eller så kan selvsagt «egne inntekter» økes for å ikke svekke tjenesteproduksjonen så mye.

Den eneste inntektskilden som kan gi noe av betydning er å øke promillen for eiendomsskatt for bolig og fritidseiendom:

Beløp ved å heve fra dagens 4,5 promille til 5 promille: ca. 600 000 kroner

Beløp ved å heve fra dagens 4,5 promille til 7 promille(maks etter dagens regelverk):
ca. 3 millioner kroner(NB! Kan bli ulovlig fra 2020).

Rådmannen nevner også det faktum at for Rindal som en kommune som har skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnitt, er endringer i skatteinngang i kommunen nesten uvesentlig for inntektene.

Det som betyr klart mest er utvikling i innbyggertall, OG befolkningssammensetning.

SITUASJON ETTER AT STATSUDSJETTET KOM:

I og med at vi fikk mindre overføringer fra Staten enn det som var forventet, er situasjonen litt forverret etter at statsbudsjettet kom.

Usikkerhet i inntekter fra eiendomsskatt på kraftlinjer og kraftproduksjon framover.

SÅ OVER TIL RÅDMANNENS INNSTILLING:

Rådmannen foreslår følgende endringer i forhold til det som enhetslederne har spilt inn/foreslått for å balansere budsjettet/økonomiplanen:

(Rådmannen har fått signaler fra formannskapet på blant annet at innstillingen bør ha et netto driftsresultat på pluss/minus null i perioden. Dette har rådmannen fulgt opp. Formannskapet ga også signaler om at eiendomsskatten ikke bør heves).

Minus er innsparing/økte inntekter.

Pluss er merkostnad/mindre inntekter.

Tall i hele kroner.

TILTAK	2019	2020	2021	2022	Konsekvens i forhold til dagens drift(2018) og/eller begrunnelse for nytt tiltak
Nye tiltak: Ny PLS(datastyring) av	150 000				Vurderes som meget viktig for å

pumpestasjon og høydebasseng ved Jååbakken Grindløsning Rindal barnehage/SFO	75 000				ivareta sikkerhet i vannforsyningen i deler av kommunen. Dagens styring er gammel og kan svikte. Dette vurderes som både nødvendig ut frå sikkerhet og praktisk. Dagens grind er slik at den ofte ikkje blir lukket, og den er upraktisk i bruk for blant annet brøyting.
Utsifting vegg/vinduer Bolme barnehage mot vest		600 000			Veggen (og vinduene) er svært råtne. Må gjøres innen rimelig tid.
Flate tak på Rindalshuset – gjelder 2 tak. Skifte membran. Ominnrede og «pusse opp» fysioterapisalen.	200 000 50 000	100 000			Ett tak er meget dårlig og har allerede lekkasjer. Nesten hastesak. For å få salen mer praktisk og brukervennlig.
Økt ramme til enheter: (Eller områder) Kultur	25 000	25 000	25 000	25 000	Kulturleder har måttet legge inn innsparinger på bemanning Rindalshuset for å balansere sitt budsjett. Rådmannen legger nå <u>inn igjen</u> 25 000 slik at bemanningen og «turnusordningen» en har i dag kan beholdes. Kultur må imidlertid kutte i noen tilskuddsordninger.
Bedriftshelsetjeneste	70 000	70 000	70 000	70 000	Her er budsjettet fra enhetsleder for lavt i forhold til den avtalen vi har i dag. Må styrkes noe.
Kulturskolen Skolekjøkkenet – rehabilitering/ utskifting	70 000 1 600 000	70 000			Styret i Kulturskolen har kommet med et forslag til budsjett som er meget nær det som er 2018-budsjettet. Økonomiplanen hadde kutt til Kulturskolen. Om styrets forslag skal endres, betinger det egentlig enighet blant alle eiere. Rindal kommune har lav kostnad til Kulturskolen i forhold til de andre to kommunene. Dette er egentlig en del av budsjettet for 2018. Men prosjektet må utsettes til 2019. Det letter 2018-regnskapet tilsvarende. Det må legges inn en noe høyere sum enn i 2018.(Da var summen 1,3 mill) Finansieres med fondsbruk – se nedenfor.
Kirke	30 000	20 000			Kirke/Soknet skriver at de mangler 50 000 til 100 000 kroner hvert år for å kunne opprettholde driften som i dag. De har imidlertid litt fond som kan

					brukes i en periode. Det foreslås å øke bevilgningen noe i 2019 og 2020 i forhold til øknomiplanen. Mot slutten av perioden foreslås at Soknet også må ta vesentlige innsparinger – som mange av de andre enhetene.
Reduksjon i ramme til enheter: (Eller områder)					
Innføring av feiing/kontroll fritidsbolig/hytter. Inntekter(gebyr)		-400 000	-420 000	-440 000	Dette er en ordning kommunen er pålagt fra sentrale myndigheter. I løpet av 2019 må Rindal kommune også innføre dette. OG avklare hvordan vi praktisk skal legge opp ordningern. Se handlingsprogrammet.
Økte kostnader på teknisk område		400 000	400 000	400 000	Se linjen ovenfor. Innføring av dette gebyret er en ordning som er innunder regelverket for selvkost. Enheten må da dokumentere kostnader tilsvarende inntekten. 2019 brukes til å avklare hvordan enheten i praksis skal legge opp ordningen. Se handlingsprogrammet.
Stipend innenfor kompetansemidler	-200 000	-200 000			I fjor ble kompetansemidlene hevet i 2018 og 2019 ved at midler til stipend ble lagt til nivået som kompetansemidlene tidligere lå på. Nå foreslås at dette tas ut igjen og må prioriteres innenfor tidligere ramme for kompetansemidler. Ramme til kompetanseutvikling blir da mellom 500 000 og 600 000 kroner årlig – (inkl. stipend)
Reduksjon "diverse midler" integrering	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	Dette er delvis en tilpasning til realitetene, men også litt innsparing i kostnader til «diverse kostnader» ifm integreringsvirksomheten. Etter kuttet ligger det igjen ca 150 000 kroner årlig på denne posten. OG det er midler på fond som kan brukes om det skulle oppstå spesielle behov.
20 % vakant stilling stab tas ut	-140 000	-140 000			Enhetsleder har lagt inn i sitt lønnsbudsjett 20 % vakant stilling. Det foreslås at det budsjetteres med dagens bemanning også framover. Fra 2021 har enhetsleder tatt andre kutt.
Seniortiltak - reduksjon	-50 000	-150 000	-200 000	-200 000	I 2019 er det vesentlig en tilpasning til realitetene. Men for å oppnå innsparingen som er mot slutten av perioden, må nok ordningen ytterligere innskrenkes.
NAV - mindre planlagt bruk av kvalifiserings-	-150 000				Dette er en usikker innsparing. Men vi ser av erfaringen fra 2018 at ordningen

programmet					ikke blir brukt mye. Etter kuttet ligger det igjen kr. 250 000 på denne posten i 2019- budsjettet. Omtrent samme nivå som i hele resten av planperioden.
Ikke tilsette ny person på oppmåling før litt ut i 2019	-80 000				Dette er i stor grad en tilpasning til realitetene. Stillingen er ikke utlyst enda.
Innsparing skole	-400 000	-500 000	-500 000	-500 000	Rektor har til kommunestyrets møte 06.06.2018 lagt fram en liste over mulige innsparinger på skole. Kopi av denne listen ligger under denne tabellen under A): For 2019 behøver han ikke ta i bruk mange av disse punktene, men på sikt må nok alle brukes – slik en ser det i dag. Beløpene for innsparing skole tilsvarer i slutten av perioden opp mot 2 årsverk i forhold til dagens bemanning.
Innsparing Helse – og omsorg	-800 000	-1 500 000	-2 100 000	-2 200 000	Her har enhetsleder signalisert klart at om enheten skal redusere sine kostnader i forhold til dagens nivå, er tiltaket å redusere institusjonsplasser, men samtidig bygge opp andre og mer effektive tjenester innenfor Helse- og omsorgstjenesten. Rådmannen støtter dette. Dette er også i tråd med nylige anbefalinger i rapport fra RO. Rådmann henviser også her til en omfattende oversikt fra enheten kommunestyret fikk på sitt møte 06.06.2018. Beløpene innsparing for Helse- og omsorg tilsvarer i slutten av perioden ca. 4 årsverk i forhold til dagens bemanning.
Innsparing FDV/bygg, evt Anlegg			-200 000	-300 000	Enhetsleder mener dette egentlig kun kan gjennomføres ved å redusere energi, vedlikehold, servicekontrakter mm.(ta areal ut av bruk). Rådmannen ser det vanskelig å få til en reduksjon uten å se på BÅDE det enhetsleder nevner OG redusert bemanning. I forhold til dagens drift må enheten redusere med ca 600 000 kroner mot slutten av perioden.
FONDSBRUK: (Påvirker ikke netto driftsresultat, kun en del av bevilgnings-budsjettet) Integreringsfond til bruk til tiltak i Rindal	-300 000	-300 000	-300 000	-400 000	

barnehage Dispopsisjonsfond til dekning av rehabilitering skolekjøkken	-1 600 000				
Fond til deldekning av kostnader ved fylkesbytte.	-100 000				Vi får utbetalt kr. 250 000 fra Fylkesmannen i Trøndelag i 2018 – til bruk i 2018 OG 2019. Forutsetter avsetning i 2018.
Integreringsfond til skole og barnehager – generelt.		-300 000	-300 000	-300 000	Forventede behov
Avsetning til integreringsfond/ flyktningefond	1 000 000				Til senere forventet bruk.

A) Mulige innsparingstiltak skole

Tiltak/endring SKOLE	Mer beskrivelse av tiltaket/endringen – på godt og vondt	Økonomisk konsekvens – på kort sikt og på lenger sikt
Budsjettere med noe større inntekter	(Foreldrebetaling SFO, refusjoner div, tilskudd), fordi dette har vist seg å være tilfelle de aller fleste av de senere år – altså tilpasse seg realiteten. NB! Dette er allerede gjort fra og med 2019 !!!	Kr. 600 000 årlig
Redusere muligheten til språkvalg. Tilby <u>enten</u> spansk eller tysk	Det er også en utfordring å skaffe kompetente lærere i disse fagene	Kr. 60 000 i år 1 for deretter å gi grunnlag for innsparing på kr. 200 000 årlig på litt sikt. Næringslivets ønsker og tilpasning til Surnadal vgs tilsier at dette bør være tysk. Mens skolen pr. i dag har god lærerkompetanse i spansk.
Øke prisene i kantina	Fr 12 til 15 kr pr dag	Kr. 50 000 årlig
Redusere mer generelt i valgfriheten i mellom- og ungdomsskoletrinn	Tid til å leve-timer blant annet.	Kr. 100 000 årlig
Mindre svømming		Kr. 50 000 årlig
Avvikle kantinedrifta		Kr. 130 000 årlig
Redusere lønnsmidler til SFO	Gjøre gruppene større. Det vil nok fra mange bli oppfattet som å gjøre tilbudet dårligere	Kr. 150 000 årlig

Ved å ta RÅDMANNENS FORSLAG inn i økonomisystemet får vi en økonomiplan med følgende
ØKONOMISKE OVERSIKTER:

Tall i 1000 kroner:

DRIFT:	Regnskap 2017	Budsjett 2018, rev	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	9193	8644	8733	8908	9082	9257
Andre salgs- og leieinntekter	21437	22825	22219	22834	23234	23816
Overføringer med krav til motytelse	23310	11380	11662	11662	11684	11690
Rammetilskudd	83209	81650	85200	86900	88600	90400
Andre statlige overføringer	12399	9543	8660	5460	3960	3960
Andre overføringer	1879	2344	2327	2327	2327	2327
Skatt på inntekt og formue	47427	50750	49200	50200	51200	52200
Eiendomsskatt	10943	9900	9700	9700	9700	9700
Andre direkte og indirekte skatter	1470	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	211 268	197 036	197 701	197 991	199 787	203 350
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	114780	113619	109843	110233	110764	112841
Sosiale utgifter	22707	23191	22631	23035	24095	24688
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	32604	31699	31434	30005	29740	30525
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	15453	16121	16622	16211	16241	16391
Overføringer	11387	8138	8989	8884	8909	8959
Avskrivninger	11969	11772	11113	11113	11113	11113
Fordeelte utgifter	0	2	-100	-100	-100	-100
Sum driftsutgifter	208 899	204 542	200 532	199 381	200 762	204 418
Brutto driftsresultat	2 368	-7 507	-2 831	-1 390	-975	-1 067
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	2136	1710	1910	1910	1910	1910
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	550	321	321	321	321	321
Sum eksterne finansinntekter	2 686	2 031	2 231	2 231	2 231	2 231
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	2681	2910	3110	3410	3710	4110
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	7615	7800	8000	8000	8000	8000
Utlån	261	421	521	521	521	521
Sum eksterne finansutgifter	10 557	11 131	11 631	11 931	12 231	12 631

Resultat eksterne finanstransaksjoner	-7871	-9100	-9400	-9700	-10000	-10400
Motpost avskrivninger	11969	11772	11128	11128	11128	11128
Netto driftsresultat	6466	-4835	-1103	38	153	-339
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	7602	6864	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	4300	5717	1426	683	696	712
Bruk av bundne fond	368	1272	1147	1167	1191	1214
Sum bruk av avsetninger	12270	13853	2573	1850	1887	1925
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	9400	7548	0	418	570	116
Avsatt til bundne fond	2471	1470	1470	1470	1470	1470
Sum avsetninger	11872	9018	1470	1888	2040	1586
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	6864	0	0	0	0	0

Vi legger særlig merke til de svake netto driftsresultatene i hele perioden.

«Sum bruk av avsetninger» og «sum avsetninger» er omtrent like store. Fondene er da stabile når netto driftsresultat er pluss/minus null.

Rammene(netto) bevilget til hver enkelt enhet viser da:

Tall i 1000 kroner

		2019	2020	2021	2022
100	Politikere	4581	7188	8154	8327
110	Administrasjon	9750	10003	10137	10376
121	Rindal barnehage	2706	2760	2829	2890
122	Bolme barnehage	7715	7686	7875	8040
123	Øvre Rindal barnehage	4111	4018	4124	4216
131	Rindal skole	20898	21290	21361	21830
140	Kultur	3813	3860	3848	3906
152	Plan	971	981	994	1005
153	Landbruk	2117	2226	2260	2282
161	Anlegg	2736	2566	2601	2689
162	Bygg	19118	17803	17147	17360
171	Helse- og familieenheten	8976	9055	9222	9370
172	Barnevern	5050	4550	4600	4700
173	Helse og omsorg	55783	55633	56437	57583
175	NAV	1740	1652	1568	1582
190	Fellesfunksjoner	-150472	-151682	-153566	-156567
194	Frivilligsentralen	407	409	409	411

Sammenlignet med rammene gitt av kommunestyret/rådmann gir dette(nettotall):
(Egentlig avvik i forhold til kommunestyrets plan i juni.)

Pluss er økt ramme - Minus er redusert ramme
Tall i 1000 kroner

	Enhet	2019	2020	2021
100	Politikere	-2082	-121	706
110	Administrasjon	262	324	567
121	Rindal barnehage	245	324	331
122	Bolme barnehage	297	296	345
123	Øvre Rindal barnehage	295	224	264
131	Rindal skole	-323	-550	-515
140	Kultur	110	112	14
152	Plan	0	1	5
153	Landbruk	-95	14	-15
161	Anlegg	152	13	1
162	Bygg	1976	761	-273
171	Helse- og familieenheten	16	129	197
172	Barnevern	809	909	1000
173	Helse og omsorg	-482	-1571	-2219
175	NAV	-458	132	256
190	Fellesfunksjoner	-723	-1008	-673
194	Frivilligsentralen	1	9	9
	SUM eks. ansvar 190 – fellesområdet	723	1006	673

Rådmannen har tatt følgende punkter inn i handlingsprogrammet(i tillegg til enhetsleders forslag):

ENHET	Under mål/tema:	Tiltak
100	Overgang fylke	Flere tiltak
140	Rindal skimuseum skal være en aktiv og godt besøkt kulturinstitusjon	Utarbeide plan for vedlikehold/rehabilitering av bygninger på museet, inkl opplegg for finansiering. Utføres sammen med FDV, og i løpet av 1. kvartal 2019.
152/153/ 161/162	Organisering Organisasjonsarbeidet 2017	Flere tiltak. Blant annet: Full gjennomgang av ledelsesstrukturen på enhetene teknisk, landbruk og plan
162	Fritidsbolig – tilsyn/feiling Forebyggende brannvernarbeid	Avklare opplegg/organisering og økonomi for feiling/tilsyn fritidsboliger. Settes ut i livet senest i 2020
161	Avløpet fra innbyggere og bedrifter i Rindal skal behandles slik at natur og miljø ikke skades	Avklare behov og økonomi for utvidet septikmottak fra fritidsboliger på renseanlegget. Gjøres sammen med HAMOS.
162	De kommunale byggene skal være funksjonelle, godt vedlikeholdte og energieffektive	Utarbeide behovsoversikt for nødvendig påkostning på heiser på Helsetunet ihht nye krav. Utføres i løpet av 1. halvår 2019.

INVESTERINGER

Rådmannen foreslår følgende investeringsprogram:

Tall i 1000 kroner

		2019	2020	2021	2022
Fra Økonomiplana:	Nummer				
Inv. i samsvar med IT-plan	12021	500	500	500	500 ny
Låsesystem/kortsystem	13036	100	0	0	
Egenkapitalinnskudd(KLP)	18033	700	700	700	900 ny
Planlegging utbygging RIH(helsetunet)	26106	500	500	1000	
Trafikksikkerhetstiltak	33322	1)	300	1)	
Asfalt veger	33353	2)	500	500	
Brannbil ca 2020	33911			5000	
Tilknytning avløp Løfald	35352	500			
Nye investeringer:					
Ombygging/ny brannstasjon i Mørelinjebygget		3 400			
Utskifting av bil(er) i Bo- og miljøtjenesten		350			400
Trappeheis kommunehus II – fra 1. etg og opp i 2. etg.		500			
Ny tankbil til brannvesenet.				1000	
AVANT/Traktor til allsidig bruk på kirkegårdene			440		
Vann, avløp og strøm Brønstadøyan industriområde		1 700			
Bygg Helsetunet				3)stor sum; avklares i 2019	stor sum; avklares i 2019
SUM		8250	2940	8700	1800
Finansiering:					
Salg tomter		-400	-400	-400	-400
Mva- kompensasjon		-1 100	-430	-1600	-180
Lån		-6750	-2 110	-6 700	-1 220
SUM finansiering		8250	2940	8700	1800

KOMMENTARER:

1. Årlige beløp på kr. 100 000 er samlet til ett beløp på kr. 300 000 i 2020.
2. Beløpet som var satt opp her i økonomiplanen er flyttet fram til 2018.
3. Kommunestyret er klar over at det skal investeres vesentlige summer innenfor bygg på Helsetunet fra 2021 og framover. Antatte beløp avklares mer i løpet av 2019.

Investeringsprogrammet er meget moderat i årene fram til 2021/22. Men da blir det trolig en meget stor investering innen Helse- og omsorg.

Sluttkommentar/hovedgrep i budsjett- og økonomiplanforslaget fra rådmann

BUDSJETT 2019

- Dette er et svakt økonomisk budsjett med et negativt netto driftsresultat på ca 1,1 millioner kroner. Kommunestyret har satt mål om at netto driftsresultat skal være ca 2 mill kroner i

Rindal kommune. Det er imidlertid verdt å merke seg at om en ser på resultatet eks driftsprosjekter, er det et lite positivt netto driftsresultat – ca kr. 700 000. Driftsprosjektene i 2019, som til sammen koster i underkant av 2 millioner kroner, er delvis finansiert ved bruk av fond.

- Budsjettet er så godt som helt fritt for nytiltak/nyutviklingstiltak.
 - Det er ikke reell økning på noen av betalingssatsene for kommunale tjenester. Makssats følges for barnehagens foreldrebetaling.
 - Promillesatsen for eiendomsskatt beholdes uendret.
 - Eiendomsskatt fra næring og kraftproduksjon er beholdt uendret. Dette kan vise seg å være for optimistisk. Vi har ikke fått tallene for 2019 enda.
 - De fleste enheter får noe innstramming (mest skole og Helse- og omsorg), men ikke så mye at det ventes å gå utover tjenesteproduksjonen i merkbar grad. Det er ikke behov for å si opp noen fast ansatte.
- Barnehagene gis midler for å kunne ha mulighet til å ta inn barn som har krav på plass i forhold til sentralt regelverk og kommunens vedtekter, men gir ikke mulighet til inntak utover det.
- Det legges inn svært få nye investeringstiltak, og de som legges inn er svært små tiltak.
 - Planleggingen av utbyggingen på Rindal Helsetun prioriteres.
 - IKT-kostnadene er en del høyere enn tidligere.
 - Størrelsen på opptak av nye lån er omtrent det samme beløp som vi nedbetaler på gamle lån(samlet avdragskostnad).
 - Også dette året er ønskene om nye driftstiltak (les: vedlikeholdstiltak på bygg) forholdsvis store.
 - Integreringsvirksomheten gir positivt bidrag til netto driftsresultat i 2019. Midler som ikke brukes til denne virksomheten i 2019 settes til fond.

NB!

Viktig å merke seg at inntektene(statstilskuddene) vedrørende integrering fremdeles er forholdsvis høye i 2019 og gir positiv virkning på netto driftsresultat. Dette er ikke tilfelle utover i perioden.

ØKONOMIPLANEN – 2019-2022:

- Dette er et svakt økonomisk langtidsopplegg med et netto driftsresultat som er positivt, men langt fra det kommunestyret har satt som mål – ca 2 millioner kroner hvert år – og som «ekspertene» anser som nødvendig for «sunn økonomisk drift».
- For at planen skal være bærekraftig, må regnskapene bli bedre enn budsjettene framover.
- Økonomiplanen er så godt som helt fri for nytiltak/nyutviklingstiltak. Dette er egentlig en nedbygging av virksomheten i en tid der samfunnet og mange andre forhold endres svært raskt.
- IKT- satsingen og kostnadene til dette øker. Det er helt nødvendig og helt i tråd med sentrale føringer.
- Det er ikke reell økning på noen av betalingssatsene for kommunale tjenester – kun regulert med antatt prisstigning.
- Promillesatsen for eiendomsskatt beholdes uendret.
- Inntektssiden fra staten (skatt- og rammeinntekter) er svært nær beholdt fra gjeldende økonomiplan. Det er lagt inn ca 2 % årlig vekst i disse inntektene. Det er omtrent det som har vært stigningen de siste årene.
- Eiendomsskatten fra næring og kraftproduksjon er stort sett holdt på dagens nivå i perioden. Dette kan fort vise seg å være for optimistisk. Eiendomsskatten er under press.

- Resten av inntektsanslagene vurderes å være realistiske.
- For å balansere økonomiplanen, har rådmannen måttet redusere tjenesteproduksjonen på de fleste områder – særlig på de store enhetene – skole og helse- og omsorg. Også teknisk område er noe redusert.
- Barnevern og NAV har i store deler av perioden fått styrket sine budsjetter pga antatt/dokumentert økt behov.
- Fremdeles avsettes vesentlige midler til å støtte og utvikle næringslivet. Fond er bygd opp til slikt bruk.
- Det betales ned mer på gamle lån enn det tas opp nye lån. Men dette vil klart snu helt i slutten av perioden når vi får tall på investeringsbehov på helsetunet.
- Fondene er stabile.
- Rindal kommune må planlegge for økning i driftskostnader under det som blir gjennomsnittet for kommunene.
- Integreringsvirksomheten av flyktninger «fases ut» i løpet av perioden. I økonomiplanen er det lagt inn tall som går i pluss/minus null på dette området mot slutten av perioden.